

letnik CVIII - leto 2006

10

SLOVENSKI ČEBELAR

LETO 1873 - ZAČETEK PERIODIČNEGA ČEBELARSKEGA TISKA NA SLOVENSKEM

SLOVENSKI ČEBELAR

Št. 10
1. OKTOBER
2006

glasilo čebelarских organizacij slovenije

v s e b i n a

c o n t e n t s

Igor Vajda: Pridobivanje nepovratnih sredstev evropske unije na področju čebelarstva

ČEBELARJEVA MESEČNA OPRAVILA

Boris Seražin: Čebelarjeva opravila v AŽ-panju v oktobru
Milan Starovašnik: Čebelarjeva opravila v nakladnem panju v oktobru
Mira Jenko Rogelj: Veterinarski nasveti v oktobru

KONGRESI IN RAZSTAVE

Franc Šivic: Čebelarstva razstava v Italiji
Aleš Gregorc: Konferenca o vzreji matic in selekciji v čebelarstvu v Sofiji

IZKUŠNJE NAŠIH ČEBELARJEV

Janez Mihelič: Dvigalo za dviganje posod z medom, ki je lahko v veliko pomoč čebelarju, in drugi novi pripomočki pri čebelarjenju
Janez Gregori: Naj plemenilne postaje pri nas ne bodo preteklost

PRODAJA ČEBELJIH PRIDELKOV

Silvo Posl: Trženje – izziv in težave čebelarjev

MEDOVITE RASTLINE

Trajče Nikolovski in Peter Ribič: Travniška kadulja
Janežev ožepok
Miran Mate: Zbiranje podpisov proti zakonu o soobstoju gensko spremenjenih rastlin z drugimi kmetijskimi rastlinami

POTOPISI

Marjan Skok: Obisk zagorskih čebelarjev pri pobratenih čebelarjih v Eschenbachu na Bavarskem

IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA

Tanja Magdič: Analiza anketnega vprašalnika o novi podobi »Slovenskega čebelarja«
Bruno Kristof: Šestdeset let delovanja čebelarске družine »Peter Močnik« Studenci-Pekre iz Maribora
Goran Kalister: ČD Koper sodeluje pri usposabljanju mladih iz držav Evropske unije

IZ TUJE LITERATURE

Mihael Uuban: Med deluje močnej kot antibiotiki

KRATKE NOVICE

OBVESTILA

Ivan Atelšek: Mednarodno ocenjevanje medu v Sežani

V SPOMIN

MALI OGLASI

Igor Vajda: Acquiring non-recurrent Means form European Union for Beekeeping Purposes

BEEKEEPER'S MONTHLY WORK

Boris Seražin: Beekeeper's Work in AŽ-Beehives in October
Milan Starovašnik: The Beekeeper's Work in Barred-up Beehives in October
Mira Jenko Rogelj: Veterinary's Advice for October

CONGRESSES AND EXHIBITIONS

Franc Šivic: Beekeeping Exhibition in Italy
Aleš Gregorc: Conference on Queen Bee Breeding and Selection in Beekeeping in Sofia

FROM ASSOCIATION LIFE

Janez Mihelič: Elevator for Lifting Honey Containers Can be of Great Help to Beekeepers, and Other New Beekeeping Expedients
Janez Gregori: Let the Fertilization Stations not Become the Past

HONEY PRODUCTS SALE

Silvo Posl: Marketing- Beekeepers' Challenge and Trouble

HONEY PLANTS

Trajče Nikolovski and Peter Ribič: Meadow Sage
Hyssop
Miran Mate: Signature Collecting Against the Law About the Co-existence of Genetically Changes Plants with Other Agricultural Plants

TRAVELLER'S JOURNALS

Marjan Skok: Beekeepers from Zagorje Visiting Their Fraternized Beekeepers in Eschenbach in Bavaria

FROM ASSOCIATION LIFE

Tanja Magdič: Questionnaire Analysis in the New Image of the "Slovene Beekeeper"
Bruno Kristof: Sixty Years Activities of the Beekeepers' Family "Peter Močnik" Studenci-Pekre in Maribor
Goran Kalister: BA Koper Cooperates at Young People Qualifying in the States of the European Union

FROM FOREIGN LITERATURE

Mihael Uuban: Honey Has More Effect than Antibiotics

BRIEF NEWS

NEWS

Ivan Atelšek: International Honey Appraisalment in Sežana

IN MEMORY OF

SMALL ADS

Slika na naslovni strani: Lepo obnovejeni čebelnjak v vrtu franciskanskega samostana na Brezjah z znamenitim napisom SI SAPIŠ SIŠ APIS. Ta besedna igra v latinščini bi se po naše glasila: ČE SI PAMETEN, BODI KAKOR ČEBELA. Pri tem čebelnjaku je pater Fr. Donat Jug pisal svojo knjigo Praktični čebelar, ki jo je leta 1935 izdalo tedanje Čebelarstvo društvo za Slovenijo, predhodnik današnje ČZS. Čebelarstvo tradicijo na Brezjah nadaljuje zdaj brat Leon Rupnik.

Foto: F. Šivic

Pridobivanje nepovratnih sredstev Evropske unije na področju čebelarstva

mag. Igor Vajda, dipl.ekon.

Namen pričujočega prispevka je predstaviti možnosti za pridobitev nepovratnih sredstev Evropske unije, saj želimo, da bi bilo v primerjavi z drugimi kmetijskimi dejavnostmi čim več razpoložljivih nepovratnih sredstev za investicije, usmerjene v čebelarstvo proizvodnjo. S tem bi

namreč ustvarili dodatne možnosti za pospešen razvoj in povečanje konkurenčnosti slovenskega čebelarstva, to pa bi vplivalo na večje zaposlitvene možnosti ter s tem tudi na blaginjo čebelarskih gospodarstev.

Na voljo so zelo različne oblike pomoči. Razlikujejo se tako po višini denarnih sredstev kot tudi po namenu, za katere jih lahko pridobimo. Lahko bi rekli, da za vsako obliko čebelarstva produkcije obstaja kakšna podpora. Ker pa so postopki za pridobitev teh pomoči dokaj zapleteni, je zelo pomembno, da vemo, katere zahteve moramo izpolnjevati in kakšni so administrativni postopki, ki omogočajo njihovo pridobitev. Iz svojih lastnih izkušenj lahko povem, da je treba v okviru razpisa za naložbe v kmetijska gospodarstva za naložbe na področju čebelarstva izpolnjevati številne pogoje, tako administrativne kot tudi povsem specifične, šele vse to pa bo prosilcu omogočilo pridobitev nepovratnih finančnih sredstev.

Dejstvo je, da bo Slovenija v okviru prihodnje finančne perspektive v obdobju od leta 2007 do 2013 lahko iz evropskih skladov porabila precej bolj polno malho denarja, kot je bilo to mogoče doslej.

Zaradi tega naj najprej predstavim pogoje razpisa, to je, kdo lahko kandidira, kako veliko mora biti čebelarstvo gospodarstvo, katere vrste investicij na področju čebelarstva so upravičene do podpore, način priprave razpisne dokumentacije s poslovnim načrtom, merila za izbor projekta, pa tudi, kaj bi bilo koristno postoriti v obdobju do novega razpisa, da bi bile naše možnosti za uspeh projekta, prijavljenega na razpis, večje. Predstavitev je pripravljena na podlagi drugega javnega razpisa za ukrep Naložbe v kmetijska gospodarstva iz Enotnega programskega dokumenta 2004–2006 (EPD) za leto 2006, ki se je v tem letu že iztekel.

Pogoji razpisa

Pogoji razpisa za naložbe na področju čebelarstva so dveh vrst: začetni (vhodni) določeni v razpisu, in

kdo se lahko prijavi na razpis, in končni. Te je treba izpolnjevati predvsem glede na zahtevan obseg proizvodnje. Pomembno je opozoriti, da je vloga za pridobitev nepovratnih sredstev zavrnjena, če prosilec ne izpolnjuje teh pogojev. Zdaj pa pogledimo poglobljene pogoje, ki jih morajo izpolnjevati morebitni investitorji na področju čebelarstva dejavnosti.

Na razpis se lahko prijavijo čebelarstva gospodarstva (fizične osebe, kmetije, združenja kmetov, podjetniki in pravne osebe), ki imajo ob oddaji vloge vsaj 40 gospodarskih čebeljih družin in ki so vpisane v evidenco kmetijskih gospodarstev. Glede na to se torej čebelar, ki čebela s 30 panji, na razpis ne more prijaviti oziroma bi bila njegova vloga zavrnjena. Tem čebelarjem priporočamo, da v obdobju do novega razpisa kupijo manjkajoče število gospodarskih družin, saj bodo le tako dosegli prag zahtevanih 40 gospodarskih družin.

Čebelarstvo gospodarstvo mora glede na vrsto izvedene naložbe najpozneje ob njenem koncu imeti vsaj 80 gospodarskih čebeljih družin, ne glede na vrsto investicije. Če so pridobljena sredstva namenjena za graditev novega objekta in pripadajočo opremo ali za adaptacijo, mora biti v čebelarskem gospodarstvu ob koncu naložbe vsaj 200 gospodarskih čebeljih družin, če pa so ta sredstva namenjena za vzrejo čebeljih matic, mora čebelar ob koncu naložbe imeti 80 čebeljih družin ter zagotoviti vzrejo 1500 matic na leto.

Predmet razpisa

Predmet razpisa so naložbe v čebelarstva gospodarstva na različnih področjih (v oklepaju je naveden najvišji priznan investicijski strošek za posamezno naložbo), in sicer:

1. Naložbe v graditev novih objektov oziroma prostorov ali v njihovo obnovo, vključno s pripadajočo opremo:
 - objekti oz. prostori za skladiščenje medu in drugih čebeljih pridelkov (za graditev novega objekta 80.000 SIT/m² na enoto, za adaptacijo 50.000 SIT/m² na enoto, za opremo 3.500.000 SIT na objekt);
 - objekti oz. prostori za dodelavo in polnjenje medu (za graditev novega objekta 80.000 SIT/m² na enoto, za adaptacijo 50.000 SIT/m² na enoto, za opremo 5.000.000 SIT na objekt);
 - objekti oz. prostori za točenje medu (za graditev novih 80.000 SIT/m² na enoto, za adaptacijo 50.000 SIT/m² na enoto, za opremo 5.000.000 SIT na objekt);

- objekti oz. prostori za vzrejo čebeljih matic (za graditev novih 80.000 SIT/m² na enoto, za adaptacijo 50.000 SIT/m² na enoto, za opremo 1.000.000 SIT na objekt).
- 2. Prvi nakup čebeljih matic in čebeljih družin (po predračunski vrednosti).
- 3. Nakup čebeljih panjev (40.000 SIT na panj).
- 4. Nakup zabojnikov za prevoz čebeljih panjev (50.000 SIT/proizvodni panj).
- 5. Postavitev stacionarnih objektov oz. čebelnjakov (za graditev novih 80.000 SIT/m² neto površine, za adaptacijo 50.000 SIT/m² neto površine).
- 6. Dodatna oprema:
 - oprema za pridelavo matičnega mlečka (1.000.000 SIT/gospodarstvo),
 - oprema za pridelavo cvetnega prahu (2.000.000 SIT/gospodarstvo),
 - oprema za pridelavo čebeljega voska (500.000 SIT/gospodarstvo),
 - oprema za pridelavo čebeljega strupa (1.000.000 SIT/aparaturu).

Priprava razpisne dokumentacije s poslovnim načrtom

Zelo pomembno je, da začnemo projektno dokumentacijo pripravljati dovolj zgodaj, saj pridobitev vseh dovoljenj in izdelava poslovnega načrta trajata kar nekaj časa. Prijavni roki so zelo kratki, zato moramo imeti vso dokumentacijo zbrano že pred objavo razpisa, saj je v mesecu dni praktično nemogoče zbrati vse potrebne dokumente.

Razpisna dokumentacija obsega izpolnitev vloge, poslovni načrt ter naslednja zahtevana dokazila: dokazilo, da so za proizvode, ki so v poslovnem načrtu navedeni v tabeli Prodajni trg, na voljo običajne prodajne možnosti; dokazilo za graditev objektov ali nakup opreme v objektih; dokazilo o izpolnjevanju minimalnih standardov na področju varstva higiene; dokazila o registraciji; dokazila o finančnem stanju; dokazila o lastnih finančnih sredstvih; dokazilo o predračunski vrednosti naložbe; dokazilo o izobrazbi; dodatna dokazila, specifična za nosilca kmetijskega gospodarstva, kadar je končni prejemnik kmetija ali samostojni podjetnik posameznik; dodatna dokazila glede na posamezno vrsto upravičenih naložb na kmetijskem gospodarstvu; dodatna dokazila glede na naložbe po posameznih sektorjih primarne kmetijske pridelave na kmetijskem gospodarstvu; dokazilo o velikosti kmetijskega gospodarstva glede na število stalno zaposlenih oseb, dodatno dokazilo o izobrazbi nosilca kmetijskega gospodarstva (velja za fizične osebe), izjava o zadolženosti kmetijskega gospodarstva,

dokazilo za HAB-območja; dokazilo o že prejetih sredstvih iz proračuna Republike Slovenije oz. iz občinskega proračuna oz. iz sredstev evropskih skladov za naložbe v kmetijska gospodarstva v minulem petletnem obdobju.

Merila za izbiro projekta

Vsaka popolna in vsebinsko ustrezna vloga je ocenjena na podlagi točkovanja 13 meril za izbor. Projekt, ki zbere večje število točk, ima v primerjavi s konkurenčnimi prijavljenimi projekti večjo možnost za uspeh na razpisu. Največje možno število točk je 100. V nadaljevanju navajam merila za izbor z navedbo največjega števila možnih točk v okviru posameznega merila. Merila vključujejo presojo finančne upravičenosti (15), kakovost proizvodov in varnost živil (10), izobrazbo vlagatelja (6), starost vlagatelja (7), pomen kmetijske dejavnosti za kmetijsko gospodarstvo (10), velikost kmetijskega gospodarstva glede na kmetijska zemljišča v uporabi (12), obseg primarne kmetijske pridelave (6), velikost kmetijskega gospodarstva glede na število stalno zaposlenih oseb (6), okoljsko sprejemljivost projekta oz. kmetijskega gospodarstva (10), ekološko pomembna območja (3), že prejeta javna sredstva iz državnega oz. občinskega proračuna oz. iz evropskih skladov za naložbe v kmetijska gospodarstva v minulem obdobju (15).

Kaj je treba postoriti v mesecih do novega razpisa?

Dejstvo je, da bo Slovenija v okviru prihodnje finančne perspektive za obdobje od leta 2007 do 2013 lahko iz evropske malhe pridobila precej več denarja, kot ga je do zdaj.

Zaradi tega je zelo pomembno, da začne morebitni vlagatelj na področju čebelarstva dovolj zgodaj pripravljati projektno dokumentacijo, saj pridobitev vseh dovoljenj in izdelava poslovnega načrta vzameta kar nekaj časa. Ker so prijavi roki zelo kratki, moramo imeti vso dokumentacijo zbrano že pred objavo razpisa, torej pred konkurenco iz drugih kmetijskih dejavnosti.

Pomembno je tudi, da se čebelarsko gospodarstvo v obdobju do novega razpisa tudi ustrezno prilagodi, poveča svojo konkurenčnost ter s tem tudi možnosti za uspeh na razpisu. Svetujem, da opravite vse potrebno, da bi vaš projekt pridobil kar največje število točk.

Za dodatna pojasnila ter pomoč pri pripravi celotne razpisne dokumentacije za pridobitev nepovratnih sredstev Evropske unije na področju čebelarstva me lahko tudi pokličete na tel. št.: 051/374 759.

Čebelarjeva mesečna opravila

Čebelarjeva opravila v AŽ-panju v oktobru

Boris Seražin – Rakek

Čebelarstva sezona je zdaj bolj ali manj končana. Ker bo nastopilo obdobje bolj mrzlega vremena, bo tudi pri čebelah vse težje še kaj narediti. Zadnji pregled smo opravili septembra, tako da čebele zdaj potrebujejo morda še kak kilogram zimske zaloge, če ste s kmiljenjem v zamudi, in veliko miru. Sladkor po navadi lahko dodajamo tja do 5. oktobra. Potem je pogosto približno 14 dni bolj slabega vremena, zadnji teden oktobra pa se spet toliko ogreje, da lahko dodamo še kak kilogram ali dva sladkorne raztopine. Predvsem na območjih, na katerih medij mana, je to za čebele lahko zelo težavno obdobje. V tem primeru je dobro ob donosih hkrati dodajati sladkorno raztopino, tako da se trd kristaliziran med ali med z veliko minerali zmeša z njo.

Zdaj se začneja tudi obdobje, v katerem se bo pokazalo, kako uspešni smo bili pri zatiranju varoj. Ker odmirajo še zadnje poletne čebele, se bo namreč pokazalo, koliko čebel nam je uspelo pripraviti za zimo. V tem obdobju lahko družine tudi množično propadajo. Vsekakor ob propadu družin ne smemo dopustiti, da se v čebelnjaku pojavi rop. Če je z varoami hudo napadena samo posamična družina, se po njenem propadu lahko pojavi rop, na ta način pa se varoe iz te družine preselijo v sosednjo, tako da lahko propade tudi ta. Če sta v nekem čebelnjaku izropani dve sosednji družini, obstaja veliko možnosti, da ropa sploh ne bomo mogli ustaviti, tako da lahko izgubimo vse družine. Pri ropanju trpijo vse družine. Logično je, da najbolj trpijo izropane. Toda trpijo tudi družine, ki ropajo, saj se čebele ob ropu branijo in pobijajo roparice.

Zdaj je čas za to, da izpraznimo panje, v katerih ni čebel, in satje prekuhamo v vosek. Če moramo družine še nekoliko dokrmili, to delamo pozno zvečer ali ponoči, hkrati pa pripravimo panje tako, da sočasno lahko izletata samo dve čebeli.

Če smo se odločili, da bomo družine prezimovali v plodišču, ta mesec iz medišča odstranimo odvečno satje in dobro pokrijemo matično rešetko. Predlagam, da to naredite s penasto gumo, ki je za 2 cm večja od panja. Vsaka reža (tudi samo 1 mm) v izolaciji pozimi deluje tako, kot da izolacije sploh ne bi bilo. Zaradi prepilja se namreč panj ohlaja, zato čebele porabijo več hrane, s tem pa se poveča tudi možnost pojava spomladanskih boleznih, kot sta nošema in griža. Panj moramo skrbno zatesniti nad gnezdom in ob strani do višine gnezda, to je zgornji del panja. Hkrati pa je dobro, da se spodnji del panja čim bolj zrači, saj se vlažen zrak spušča pod gnezdo. V tem delu

panja je še najbolje, da je panj čim bolj odprt, podobno kot preprečujejo plesenje satja pri nakladnih panjih z mrežasto podnico prek zime.

Vsekakor je v tem obdobju nujno, da glodavcem preprečimo vstop v čebelnjak. Najbolje je, če so čebelnjaki že narejeni tako, da glodavci sploh nimajo vstopa vanj. Če pa je vstop mogoč, nastavimo vabe ali pasti. V dolgih zimskih mesecih lahko mišja družina naredi veliko škode v čebelnjaku, da niti ne pomislim na to, kako ga onesnaži ena sama podgana.

Odvzeto satje moramo zavarovati pred večjo. Staro in velikokrat zaleženo satje pretopimo (približno četrtino vsega satja ali 5 satov na družino v AŽ-panju), preostalo nekoliko mlajše satje pa dobro shranimo. Prostor za shranjevanje naj bo suh in zavarovan pred vstopom insektov. Ta mesec je za ta namen še najboljši zadnji del čebelnjaka, saj se voščena večja zaradi miraza v satju ne razvija. Lahko pa satje shranimo tudi v mrzlo klet, vendar moramo tam paziti na zračno vlago, da satje ne plesni. Suho satje lahko zložimo vodoravno na kupe. Dokler je dovolj mrzlo, se večja v njem ne razvija, to pa je skoraj povsod do začetka maja.

V tem mesecu začnimo počasi opravljati dela, ki so za čebelarjenje nujna, niso pa neposredno povezana z oskrbo čebel. Obnovimo stare čebelnjake in panje. Očistimo tla pred čebelnjakom, saj so tam vedno mrtve čebele. Najmanj vsako drugo leto tudi prekopljimo zemljo, da se izognemo širjenju bolezni. Prekuhamo voščine.

Morda še nekaj besed o prodaji pridelkov. Pri prodaji se srečamo s konkurenco, ta pa določi okvire, v katerih bomo prodajali svoje pridelke. Hitri pregled trga v Sloveniji nam pove, da prodamo približno enako količino medu, kot jo pridelamo. Torej je naš trg samozadosten. Čebelarji na domu prodajo približno 70 % vsega pridelanega medu, samo 30 % vsega prodanega medu pa prodajo trgovine. Torej lahko ugotovimo, da ceno medu postavljajo čebelarji na domu, saj ti prodajo največ medu.

Ko čebelarji določamo ceno medu, se vedno ozremo h konkurenci. Pri tem opazimo, da je med v veleprodajni mreži vedno dražji kot med pri čebelarju. Hkrati pa ta ista mreža lahko prodaja med tudi po zelo nizkih akcijskih cenah, ki so lahko tudi nižje od cen medu pri čebelarjih. Sočasno lahko veliki pridelovalci medu tega na veliko prodajo po čedalje nižjih grosističnih cenah. Zaradi tega pa tudi zaradi nenehnega zviševanja cen sladkorja in energije dosegamo čedalje slabše poslovne rezultate. Vsekakor na te cene sami nimamo nikakršnega vpliva, vplivamo pa lahko na cene medu (in drugih čebeljih

pridelkov) pri prodaji na drobno. Pri tem pa čebelarji nismo tako nemočni, kot je videti. Res je, da pogosto slišim argument, jaz ne morem podražiti medu zato, ker ga ... noče. In res je tako.

Za lažje razumevanje problema naj povem, kako se cena medu oblikuje med čebelarji. Vsak čebelar postavi ceno kot razmerje med ceno, ki jo dosegajo njegovi sosedi, in svojo pridelavo. Če predpostavimo, da mora vsak čebelar prodati vso količino medu, ki jo pridelal (to pa v določenih primerih ni nujno), je prisiljen postaviti tako ceno, da ta svoj cilj lahko doseže. Torej se v svoji okolici pozanima, po koliko prodajajo med drugi čebelarji, in postavi tako ceno, da lahko proda, kar je pridelal. To vsekakor velja za čebelarje, ki pridelajo dovolj medu, da jim ga ostane še do naslednje sezone. Ti čebelarji pravzaprav sami sploh ne morejo določati cene, ker so odvisni od svojih sosedov.

Obstaja pa en zelo velik segment čebelarjev, ki lahko svobodneje določajo ceno, po kateri bodo prodali svoj pridelek. To so vsi tisti, ki nimajo veliko medu, zato ga po navadi prodajo že v zgodnjih jesenskih mesecih, za novo leto pa jim ga že zmanjka (ker ga prodajajo po preizkušeni ceni). Ti lahko postavijo toliko višjo ceno, da bodo med prodajali do nove sezone. Torej lahko na splošno trdimo, da našo prodajno ceno medu določajo prav čebelarji z najmanjšim številom panjev, ki čebelarijo ob redni zaposlitvi in za katere prodaja medu sploh ni resen vir prihodka.

Po drugi strani se čebelarji ogledujemo po cenah medu v trgovinah, trgovci pa po naših. Ta hip je vzpostavljeno nekakšno ravnovesje med odkupnimi grosističnimi cenami medu, prodajo medu na domu in cenami v prodaji na drobno v trgovinah. To razmerje gre po navadi po tretjinah: tretjino zajema grosistična cena, dve tretjini pa cena na domu in na tržnicah. Ko se cena uravnovesi na teh razmerjih, po navadi obmiruje. Večje spremembe so mogoče samo ob večjih pretresih na trgu, te pa lahko povzročijo zelo dobra letina, velik uvoz medu ali zelo slaba letina. Vendar je treba pri tem upoštevati, da naš trg ni samo Slovenija, ampak celotna Evropska unija, in da imamo z zaznavanjem sprememb vsi velike težave. Tako

se zgodi, da zelo slaba letina ne povzroči zvišanja cen, zelo dobra letina pa jih zniža — ker veliko čebelarjev na silo prodaja svoje pridelke. To je seveda poseben problem, predvsem zato, ker povzroči nestabilnost trga. Po mojem mnenju bi moral imeti vsak čebelar vedno v zalogi vsaj za pol letine medu.

Z izkušnjami sem počasi ugotovil, da lahko ceno medu zviša ali zniža določeno spoznanje med čebelarji. Ne glede na letino lahko ceno medu spremenimo, če se tako odločimo. Treba je samo podreti ustaljena razmerja cen. Tako na primer mali čebelarji zvišajo ceno medu. Kmalu jim sledijo večji čebelarji, vendar jim še vedno konkurirajo z nekoliko nižjo ceno. Ker se cena medu pri čebelarjih približa trgovski ceni v trgovini, trgovci kmalu ugotovijo, da bi med lahko prodajali tudi po višji ceni. Zato sledijo tej usmeritvi in poskusijo vzpostaviti normalna razmerja med cenami. Tako se v obdobju nekaj mesecev cene ustalijo na višji ravni. V vmesnem obdobju lahko začasno nastanejo razlike pri prodaji določenim segmentom trga, vendar to ne traja prav dolgo in na koncu imamo od procesa vsi velike koristi. Na koncu tako ali tako celoten pridelek prodamo po nekoliko višji ceni.

Za dokaz lahko vzamemo sosednje države, v katerih lahko čebelarji doma pridelan med prodajajo po 10 evrov za kilogram, ne glede na to, da je uvožen med praviloma vsaj za polovico cenejši. Dejstvo pa je, da pri nas tega ne moremo doseči brez centralno usmerjene akcije pod vodstvom ČZS. Po mojem prepričanju bi tako zvišanje cen v Sloveniji čebelarjem prineslo nekajkrat več, kot zdaj dobijo z vsemi podporami za čebelarstvo.

Na koncu ne bo odveč, če povem še nekaj besed o kakovosti medu. Ugotavljam, da postajamo na tem področju vse boljši. Kljub vse večji kakovosti našega medu, pa tega ne odseva niti cena medu niti cena čebeljih pridelkov. Verjetno drži, da kupec večje kakovosti ne bo kar sam od sebe tudi več plačal. Za to, da je seznanjen z večjo kakovostjo našega medu in da mora zato zanj plačati več, pa je po mojem odgovoren čebelar. Seveda mora ta najprej sam ceniti svoj pridelek in ga ustrezno ovrednotiti, potem pa ga pravilno ponuditi kupcu. Vsekakor je po mojem prav v tem bistvo poslanstva in obstoja ČZS kot ustrezne stanovske organizacije, ki pomaga čebelarjem. Zaradi tega je ena izmed nujnih nalog ČZS propagiranje pridelkov s slovenskim poreklom. Zadnje čase se pojavlja vse več društev in regijskih zvez, ki so stvari že vzeli v svoje roke, žal pa so za vseslovensko akcijo premajhni, zato jo lahko pripravi zgolj vodstvo ČZS.

Na podlagi vsega povedanega predlagam, da bi bila primerna cena za letošnje pridelke malih čebelarjev vsaj za 200 SIT/kg višja oz. minimalno 1300 SIT/kg za cvetlični med.

Rezervne družine so že nakrmjene za zimo.
(Foto: B. Seražin)

Čebelarje družine v prevoznem čebelnjaku skrbno uredim in nakrmim za zimo.
(Foto: B. Seražin)

Čebelarjeva opravila v nakladnem panju v oktobru

Milan Starovasnik – Komenda, e-pošta: milan.starovasnik@volja.net

Oktobar je tisti mesec, ko si čebelarji naposled lahko oddahnemo. Zdaj pri čebelah ni več intenzivnega dela, zato si lahko vzamemo tudi dopust ali pa se odpravimo na ekskurzije, ki so pri naših čebelarjih že ustaljena praksa. Na ta način si lahko ogledamo različne

inovacije in panjske sisteme, saj v vsakem čebelarju tli inovativna žilica. Tako lahko vidimo, v čem so naše slabosti, izboljšave, ki so že preizkušene, pa uvedemo tudi v naše čebelarstvo. Nikakor pa ni priporočljivo uvajati sprememb, ki bi škodovali določenim standardom. Ker se dnevi krajšajo in so večeri vse daljši, si lahko preberemo kako čebelarstvo knjigo ali revijo, ki jih je na trgu kar nekaj, in to ne samo v slovenščini, ampak tudi v angleščini, nemščini itd. Prav tako pa si lahko ogledamo čebelarske filme, bodisi na videokasetah, DDV-jih bodisi po internetu.

Ker čebelarji že po naravi ne moremo sedeti križem rok, si vedno najdemo kakšno delo in tega, žal, nikoli ne zmanjka. Pa pogledimo, kaj vse lahko storimo ta mesec.

Če smo septembra še krmili ali samo dokrmili čebele, da imajo potrebno zimsko zalogo, potem je zdaj pravi čas, da temeljito očistimo in razkužimo vse pitalnike. Če smo jih krmili s PVC-vedri, lahko delo opravimo zelo hitro. Najprej ostrgamo vse voščene nadzidke ter vedra razkužimo v 3- do 5-odstotni raztopini vročega luga. Paziti moramo, da lug ni preveč vroč, ker bi nam lahko poškodoval vedra. Opozoriti moram tudi na zaščitno opremo, da se naše delo ne bi končalo pri zdravniku. Pri dodajanju lužnega kamna moramo biti tudi previdni in ga najprej umešati v hladno vodo, saj bi v nasprotnem zavrel, pene pa bi lahko ušle čez rob. Po nekaj minutah

Polje z ajdo, kjer čebele naberejo še zadnjo večjo količino cvetnega prahu in nekaj medicine. (Foto: M. Starovasnik)

vedra vzamemo iz luga in jih takoj speremo s tekočo vodo. Če imamo večje število pitalnikov, ki jih nismo dovolj očistili voščenih nadzidkov, bo v posodi z lugom nastala smetana oz. mlo. Tega moramo sproti odstranjevati, saj bi se sicer oprijelo vedra in bi za čiščenje potrebovali še več časa. Da bi si olajšal delo, sem v svoje čebelarstvo uvedel desko, ki ima na sredini odprtino premera 120 mm. Z njo prekrijem sate, potem pa nanjo navežnem vedro s hrano. Tako imajo čebele možnost dostopa samo do pokrova, v katerem so luknjice. Ker okoli posode nimajo dostopa, tam tudi ne gradijo voščenih nadzidkov. Tako moram z dletom očistiti vosek samo na pokrovih pitalnikov in deskah (deska je vidna na sliki v št. 7–8). Na teh deskah pa pridobim kar nekaj izdelavine oz. propolisa, saj jih čebele temeljito prilepijo ob naklade. Ko deske odstranim, na panje znova namestim novo PVC-folijo, ki tam ostane do naslednjega zimskega kmljenja čez eno leto. Za kuhanje uporabljam posebej za to izdelano posodo iz nerjaveče pločevine, ki jo uporabljam tudi za kuhanje voščin in

Družina pred vzimivijo mora zasedati vse utice v nakladi.

Letošnji ometenci.

Za naše obiskovalce pripravimo čim bolj pestro ponudbo čebeljih izdelkov.

(Foto: M. Starovasnik)

prekuhanje satnikov. Prav tako moramo očistiti in razkužiti prazne naklade, ki smo jih uporabili zato, da so bili pitalniki v njih varno shranjeni in da čebele niso imele dostopa do njih. Iz naklad očistimo zadelavino in koške voska, potem pa jih očemo s plinskim gorilcem. Zdaj ožgem tudi deske za krmljenje. Če je treba naklade prebarvati, je zdaj najprimemnejši čas za takšno opravilo. Paziti moramo le na izbiro pravega premaza, saj mora biti ta narejen iz snovi, ki ne škodujejo čebelarjem. Sam za ta namen uporabljam do okolja prijazno vodno barvo. Tako očiščene in razkužene naklade lahko uporabimo kot prostor za shranjevanje na novo izdelanih satnikov. Naklad, ki jih nameravam na novo prebarvati, ne razkužujem z ognjem (ne ožgem), temveč jih razkužim v lugu in potem osušim. Lug namreč razgradi del barve, tako se nov nanos lepše prime, poleg tega pa zamudno brušenje ni potrebno. Za razkuževanje naklad je primemnejši lug, saj prodre v vsako odprtino v lesu, tudi v tisto, ki je ogenj ne doseže. Tako ponekod uničim tudi lesnega črva, ki se prav rad naseli v naklade. Ne smemo pa pozabiti tudi na satne pitalnike, ki smo jih uporabljali v brezpašni dobi in pri krmljenju ometencev ali narejencev s sladkorno pogačo. Zdaj je tudi pravi čas, da si izdelamo nove satne pitalnike ali zabojčke za ometence. Pri zabojčkih za ometence naj vas opozorim na njihovo velikost, saj v tak zaboj lahko damo le za tretjino prostornine čebel, sicer se te med prevozom lahko zadušijo. Zabojčki naj bodo toliko dolgi, kot je dolga naklada, da bomo lahko prenašali tudi sate z zalego ali rezervne družine.

V tem obdobju izdelam tudi nove visoke podnice in pokrove. Nekaj podnic bom potreboval za zamenjavo, preostale pa za širitev čebelarstva. Za podnico uporabljam višino 74 mm, to pa zadostuje, da čebele ne visijo po bradah, ampak so lepo na varnem pod gnezdom. Podnica je prirejena tako, da je naletna deska lahko tudi zapora ob prevozu. Pozno jeseni in pozimi, ko čebele ne izletavajo, naletno desko obrem v panj, tako da se na njej ne zadržuje voda ali sneg. Še najpomembneje pa je to, da noben del panja ne štrli iz obsega naklad, saj nam to samo olajša prevoz in omogoča racionalno izrabo

prostora na prikolic, med prevozom pa so panji stisnjeni drug ob drugega. Pod podnico sta dve 24 mm debeli letvici, ki zagotavljata, da je podnica na stojšču na sredini spodnjih nosilnih letav stojala. Tako so vsi panji v ravni vrsti in pri pregledih ne morejo zdrsniti ne naprej ne nazaj po železnem nosilnem stojalu (slika stojala je bila prav tako že objavljena), poleg tega mi omogočata, da lažje povežem panj za prevoz in da ob natovarjanju in raztovarjanju ne poškodujem zatezne vrvi ("gurtne"). Dno podnice je mrežasto in ostane odprto tudi pozimi.

Glede na to, da je bila letošnja sezona med boljšimi ali celo rekordna, pa nikakor ne smemo pozabiti na prodajo čebeljih izdelkov. Le na ta način si bomo namreč povrnili vložen denar in trud, ki smo ga imeli s čebelarstvom med sezono. Vsak čebelar bi moral kar največ prispevati k obveščanju porabnikov o uporabnosti in koristnosti čebeljih pridelkov ter njihovem blagodejnem vplivu na človeški organizem. Če smo se odločili za večje število družin, si moramo izdelati tudi svojo nalepko, ki bo tudi zaščitni znak naših izdelkov. Še bolj bomo poudarili kakovost naših pridelkov, hkrati pa bomo povečali tudi našo prepoznavnost, če bomo pridelke pakirali v estetsko oblikovano embalažo. V jesenskih mesecih v več društvih organizirajo ocenjevanje medu, medenega vina in medenih likerjev. Tako lahko tudi s priznanji vplivamo na povečanje prodaje. Vsi čebelarji pa bi se morali vključiti v kolektivno blagovno znamko "Slovenski med kontrolirane kakovosti" v okviru ČZS. Po mojem bi morala biti ta prelepka tudi pogoj za sodelovanje na vseh ocenjevanjih.

Tudi porabnik najprej pogleda, kaj je preplepljeno čez pokrovček, šele potem pa tudi druge podatke na nalepki. Da bi porabnika še bolj obvestili, mu lahko damo tudi letak o slovenskem medu kontrolirane kakovosti, ki ga dobimo na sedežu ČZS ali pri preglednikih.

Čebele lahko občasno pregledamo, da nas ne preseneti rop. Sicer pa tisti čebelarji, ki čebelarijo na območjih z veliko vetra, lahko obtežijo strehe panjev, da jih ne odnese ali ne prevrne. Lahko tudi nekoliko pripremo žrela, da v panj ne bi zlezla rova. Do zimskega zatiranja varoe čebele potrebujejo samo še mir.

Veterinarski nasveti v oktobru

mag. **Mira Jenko Rogelj**, dr. vet. med., Nacionalni veterinarski inštitut pri Veterinarski fakulteti

Pred nami je čas, za katerega so si čebele uredile svoje domovanje za preživetje dolgih neaktivnih mesecev. Ob morebitnih poznih donosih mane mora posredovati čebelar in sate s težko prebavljivim manovim medom odmakniti čim dlje od gnezda ali jih odstraniti iz panja. Neprimerna hrana je poglaviti vzrok pojavnosti **grize** in hujših izbruhov **nosemavosti**.

Iskanje preventivnih sredstev proti noseamavosti je odveč, dokler ne vemo, kaj je vzrok prebavnih težav čebel. Morebitna parazitarna obolenja (obstoj flagelarnih in amebnih povzročiteljev ter noseamavosti) bodo potrdile oz. ovrgle laboratorijske preiskave vzorcev čebel. Za ugotovitev stanja v posameznih družinah je treba iz vsake družine posebej nabrati od 25 do 30 čebel.

- Vsak vzorec mora biti opremljen z oznako panja, iz katerega smo ga vzeli. Jemljemo vedno čebele, ki kažejo spremembe v vedenju oz. pri katerih so opazna klinično očitna znamenja, ki nam zbudijo sum določene bolezni. Če želimo čim prej izvesti diagnozo, takoj pošljemo vzorec, hkrati pa o tem vnaprej obvestimo laboratorij.

Vzorec mora biti označen z:

- imenom, priimkom in naslovom čebelarja (po možnosti tudi s telefonsko številko),
- naslovom stojišča čebel,
- če so vzorci odvzeti posamično iz več čebeljih družin, je treba označiti, iz katerih panjev so.

Ob sumu **povzročiteljev hude gnilobe (*Paenibacillus larvae*)** vzorce medu (vzorec z najmanj 100 g medu) analizirajo Inštitut za mikrobiologijo in parazitologijo Veterinarske fakultete, Gerbičeva 60, 1115 Ljubljana, in posamezne enote NVL.

Vsak propad oz. odmrtnje čebeljih družin je treba takoj prijaviti pristojni veterinarski službi Nacionalnega veterinarskega inštituta!

Za pravilno ugotovitev vzroka propada čebeljih družin so poleg opažanj čebelarja pomembni tudi ostanki propadne družine v panjih, dokler jih čebelar ne počisti.

Oktober je tudi zadnji mesec, v katerem bomo s štetjem naravno odmrlih varoj na podnici panja najbolj **realno ocenili število varoj**. Samo natančna kontrola vseh čebeljih družin nas bo usmerila v zimsko zatiranje varoj (ko v družinah ne bo več pokrite zalege) ali odvrnila od njega. Takrat nastopi čas, ko reprezentativnega naravnega

odpada varoj ni več, saj bodo te zimo preživele skupaj s čebelami. Ali bo zimo preživele več kot 30 do 50 varoj v posamezni družini, je odvisno predvsem od čebelarja.

Če je **naravno odmrlih 0,4 in več varoj na dan**, se moramo pripraviti na **zimsko zatiranje varoj (to je na zatiranje v obdobju brez pokrite zalege)**. Priprave na zimsko zatiranje so nujne in mogoče ob lepih izletnih dneh, ko bomo s čiščenjem prizidkov in nadzidkov poskrbeli, da s premikanjem satov ob morebitnem škropljenju učinkovin (perizin ali mlečna oz. oksalna kislina) v hladnih novembrskih oz. decembrskih dneh ne bomo dodatno vznemirjali čebel.

Pri naravnem odpadu od **0,2 do 0,3 varoe na dan** moramo prihodnjo pomlad obvezno izvesti apitehnične ukrepe za zmanjševanje števila varoj. Če čebelar na to ni pripravljen, mu svetujem, naj se loti zimskega zatiranja varoj.

Spremljanje populacije varoj v čebeljih družinah nam omogoča, da so naši ukrepi racionalno izvedeni. S spremljanjem in oceno dosežemo več ciljev:

- zmanjšamo število posegov samo na potrebne,
- izognemo se zatiranju na pamet,
- preverjamo učinkovitost naših ukrepov,
- **preverjamo reinvazije iz okolice** - to je proti koncu oktobra najpomembnejša okoliščina, vendar jo iz leta v leto zanemarjamo.

Če spremljamo razmnoževanje populacije varoj v vseh družinah, lahko po potrebi izvajamo ukrepe v vsaki družini posebej.

Obvezno preverjanje lovilcev varoj na panjski podnici nas bo tudi pravočasno opozorilo na pričakovano odpornost teh zajedavcev na uporabljena sredstva.

Kongresi in razstave

Čebelarstva razstava v Italiji

Franc Šivic, besedilo in slike

Na povabilo Čebelarkega konzorcija iz Pordenona sem sredi letošnjega avgusta v mestu Sacile v severni Italiji pripravil in postavil razstavo z naslovom "Slovensko čebelarstvo se predstavi". Razstava je bila odprta v okviru mednarodnega sejma malih živali, predvsem ptic, in v okviru ocenjevanja italijanskih medov. Sejem je obiskalo več kot sto tisoč ljudi iz vse Evrope in tudi iz Slovenije, številni obiskovalci pa so si ogledali tudi mojo razstavo.

Organizatorji so me prosili, naj predstavim tisto, kar je za naše čebelarstvo tipično in hkrati drugačno od italijanskega. Zato sem v ospredje postavil slovenske čebelnjake, ki sem jih predstavil s 40 fotografijami in 20 lesenimi modeli. Ob teh sem razstavil tudi lepo zbirko panjskih končnic Milana Plešča iz Ljubljane, knjige, razglednice, posterje in kozmetične izdelke Čebelarstva Božnar iz Polhovega Gradca. Razstavljenih predmetov

bi lahko bilo še več, a žal v Sloveniji nisem mogel najti nikogar, ki bi bil pripravljen sodelovati pri tem projektu. Bil je namreč čas dopustov in počitnic.

Presenetilo me je zanimanje običajnih ljudi, torej nečebelarjev, ki so obiskali razstavno dvorano, si ogledovali fotografije in me potem spraševali vse mogoče o našem čebelarstvu. Na srečo dobro govorim italijansko, razumem pa tudi furlanščino in italijansko-beneški dialekt, tako da sem lahko na vsa vprašanja odgovarjal neposredno. Navezal sem tudi prijateljske stike z ljud-

mi, ki jih zanimajo narava, fotografija, umetnost in še kaj. Številni so me spraševali, kje čebelarim in ali me lahko obiščejo, da bi si to, kar so videli na fotografijah, ogledali še v živo.

Ker sem moral biti vse dni sejma v Sacilu osebno navzoč na razstavi, je bilo to zame dokaj naporno. Kljub temu pa sem bil ob koncu zadovoljen, da sem s svojim prispevkom storil korak k tesnejšemu povezovanju dveh narodov, ki sta sicer sosedata, vendar se še zelo slabo poznata.

Posnetek z otvoritve razstave slovenskega čebelarstva v Italiji. V sredi-
ni je župan mesta Sacile, levo od njega prof. Giuseppe Fabroni,
predsednik organizacijskega odbora sejma malih živali, desno pa dr.
Enzo Re, predsednik čebelarskega konzorcija pokrajine Pordenone.

Pogled na del razstave fotografij in modelov slovenskih čebelnjankov.
(Foto: Franc Šivic)

Konferenca o vzreji matic in selekciji v čebelarstvu v Sofiji

Dr. Aleš Gregorc – Kmetijski inštitut Slovenije

V okviru svetovne čebelarjeve zveze Apimondia je od 1. do 3. septembra 2006 v Sofiji potekala konferenca o selekciji in vzreji v čebelarstvu. Na slovesnem odprtju srečanja so nastopili predsednik Apimondie g. Asger Jorgensen, bolgarski minister za kmetijstvo in drugi. Konferenco je vodil predsednik komisije za tehnologijo pri Apimondii g. Gilles Ratia. Prvi in drugi dan so bila na programu predavanja, tretji dan, v nedeljo, pa strokovna ekskurzija.

Predavatelji so predstavili prizadevanja za ohranitev različnih podvrst medonosne čebele *Apis mellifera*, predvsem na območju Vzhodne in Jugovzhodne Evrope, natančneje v Bolgariji, Grčiji, Turčiji, Gruziji in Rusiji. Na teh geografskih območjih živi tudi večje število podvrst. V Bolgariji so raziskovali lastnosti lokalnih populacij čebel ter razširjenost mešanih populacij (Evgenija Ivanova). Ugotavljajo predvsem navzočnost italijanske, kranjske in kavkaške čebele. Na podlagi številnih analiz so v večjem, goratem delu Bolgarije potrdili razširjenost rodopske čebele. Vzreja je organizirana v približno 30 vzrejalščih matic (Plamen Petrov), v katerih spremljajo lastnosti čebel. Poleg tega

imajo večjo vzrejno postajo (Sleven), v kateri v okviru bolgarske univerze gojijo različne rase čebel. Uvoz tujih čebeljih ras ni dovoljen. Podobne ukrepe glede prepovedi uvoza tujih ras uvajajo tudi v Moldaviji. Enake cilje imajo v prihodnje v Romuniji, saj želijo še pred vstopom v Evropsko unijo zavarovati svoje ozemlje pred vnosom tujih čebeljih ras. V Turčiji obstaja pet čebeljih ras, čebelarji pa s približno 4 milijoni čebeljih družin. Zdaj čebelarji vzredijo približno 200.000 matic, po ocenah pa bi jih potrebovali približno milijon na leto. Izvajajo tudi selekcijo čebeljih družin, vzdržujejo lokalno prilagojene tipe čebel in si jih na različne načine prizadevajo ohraniti. Na geografsko izoliranem območju doline Camili gojijo približno 2400 čebeljih družin. Pri teh družinah izvajajo rejski program: spremljajo njihove lastnosti in izvajajo selekcijo, tudi z umetnim osemenjenjem.

Predstavniki velikega vzrejnega in trgovskega središča za čebele Malka Queens iz Argentine, čebelarstvo največje države na svetu, je poročal o množični vzreji različnih podvrst medonosne čebele ter o možnostih trgovanja oz. prodaje čebeljih družin in

matic po vsem svetu. Pri tem je poudaril probleme, ki pestijo velike trgovce s čebelami. V Argentini se je čebelarstvo v zadnjih 20 letih zelo razvilo, saj se je število čebeljih družin s približno 2 milijona povečalo na približno 4 milijone. Argentinci so znani prodajalci čebel in čebeljih pridelkov. Vse pogosteje pa so posamezna območja zanje zaprta, saj so lokalne oblasti zaščitile domače čebele in domača čebelarstva, uvedle pa so tudi določene ukrepe za preprečevanje prenosa bolezni. Na konferenci so tako po eni strani poudarili potrebo po prostem trgovanju s čebelami in njihovimi pridelki, po drugi pa tudi potrebo po ohranjanju lokalnih lastnosti čebel ter po varstvu čebelarjev in trga pred velikimi količinami vzrejnega materiala in pridelkov. Predavatelj iz Francije je predstavil raziskave, s katerimi so ugotavljali dedne zapise pri čebelah, ti pa so pokazali njihovo odpornost proti varoam. Morebitni pozitivni rezultati raziskav bodo v prihodnje omogočali tudi preprostejšo selekcijo na to lastnost.

Udeleženci konference smo si ogledali Kmetijsko

univerzo v Plovdivu, kjer deluje tudi skupina za čebelarstvo pod vodstvom prof. Plamena Petrova. Ob tej priložnosti nam je prof. Petrov predstavil tudi svoje raziskovalne dosežke v zadnjem obdobju, potem pa smo si ogledali še univerzitetno čebelarstvo, v katerem gojijo rodopsko čebelo.

Na konferenci sem se seznanil s številnimi bolgarskimi, romunskimi in turškimi raziskovalci na področju čebelarstva, ki v svojih državah vodijo selekcijo in vzrejo čebel ter se ukvarjajo s problematiko njihove zaščite. Glede na dobre raziskovalne in strokovne reference obstaja možnost izmenjave in sodelovanja tako na raziskovalnem kot na strokovnem področju.

Obisk konference je bil koristen tako za nadaljnje strokovno delo na področju selekcije in vzreje kakor tudi za razvoj in raziskave, ki potekajo v okviru strokovnih in raziskovalnih nalog oddelka Kmetijskega inštituta Slovenije. Za odobritev udeležbe na konferenci se zahvaljujem direktorju Kmetijskega inštituta Slovenije dr. Andreju Simončiču.

Izkušnje naših čebelarjev

Dvigalo za dviganje posod z medom, ki je lahko v veliko pomoč čebelarju, in drugi novi pripomočki pri čebelarjenju

Čebelar Ludvik Lap iz Homca je navdušen čebelar, zagnan prevoznik čebel in inovator

Janez Mihelič

Med nedavnim obiskom mi je čebelar Ludvik Lap iz Homca pri Domžalah pokazal zanimivo dvigalo za dvigovanje posod z medom, ki ga je izdelal sam. Kot je povedal, mu dvigalo zelo olajša delo pri dvigovanju in

prevozu posod z medom, pri pretakanju medu in tudi pri dvigovanju in prelaganju drugih, v čebelarstvu nujnih predmetov (posod s hrano za čebele itd.). Naj vam pred opisom dvigala najprej predstavim čebelarja,

Pogled v trietažni AŽ panj z dvignjenimi spodnjimi sati.

(Foto: J. Mihelič)

Medved je letos poškodoval panj na prevoznem čebelnjaku g. Gostiše.

(Foto: A. Gostiša)

Ob steni spodaj je dodana lesena letvica za dvig sator.

(Foto: J. M.)

Prevoznik čebelnjak in prikolica Ludvika Lapa.

(Foto: J. M.)

Pretakanje medu v druge posode je zelo enostavno.
(Foto: J. M.)

Košara za posodo z medom pod dvigalom.
(Foto: J. M.)

Elektromotor z reduktorjem pritrjen na nosilno konstrukcijo dvigla.

sicer upokojenega avtoprevoznika Ludvika Lapa.

Dobro ga poznajo vsi čebelarji iz Domžal in Kamnika, pa tudi številni prevozniki čebel. Ko začne Ludvik Lap pogovor, bodisi z znanci ali neznanci, so teme pogovora skoraj vedno čebelarstvo, čebele, čebelje paše, prevozi čebel ali čebelji pridelki ter inovacije v čebelarstvu. Čebele so njegovo največje zadovoljstvo in velika ljubezen. Svoje bogato znanje o reji čebel in prevažanju rad posreduje tudi drugim čebelarjem. Seveda mu je v veliko pomoč pri delu in tudi v spodbudo njegova žena Veronika, ki je doma iz čebelarke družine, saj je bil njen oče Ivan Ulčar znan čebelar na Homcu pri Domžalah.

Tudi Ludvikovi predniki so bili čebelarji. Rojen je bil v kmečki družini s sedmimi otroki v Komendi. Oče je čebelaril na kmetiji in čebele prevažal na bližnje paše v okolico Iga, na hojevo pašo in na ajdo v okolico Kranja. Pri tem opravi mu je Ludvik večkrat pomagal, čeprav takrat še ni čutil pravega veselja do čebel. Ko se je leta 1970 poročil in se preselil v Homec je več let kot avtoprevoznik prevažal čebele čebelarjev iz Komende na akacijo v Domberk in na hojo na Notranjsko. Leta 1976 pa je kupil prve panje in se včlanil v Čebelarstvo družino Homec, ki je že tedaj delovala v okviru ČD Domžale. Kot čebelarstvem začetniku mu je pomagal domžalski čebelar Kosirnik, a se je kmalu povsem osamosvojil. Kupil si je tudi prvi tovornjak za prevoz čebel. Ker je imel sam še premalo panjev, je k prevozom povabil še dva druga čebelarja. Kmalu je povečal število panjev, tako da zdaj čebelarji s skoraj sedemdesetimi čebeljimi družinami.

Čebele prevažajo ob Goriske do Prekmurja. Vozi jih predvsem na akacijevu pašo, na kostanj v okolico Kresnic, na hojevo pašo v kočevske in notranjske gozdove ter na smreko v Gornji Grad. "Največji problem v gozdovih je postal medved," pove vsakomur, ki bi se rad oprijel prevažanja čebel. Letos je medved "obiskal" več prevoznih čebelnjakov v notranjskih gozdovih.

Medved, ki je letos ropal čebelnjake, je že izkušen, pravi Ludvik Lap, saj najprej krajni spodnji panj odrine v notranjost tovornjaka, če ta ni zadaj zavarovan z železnim drogom, in ko se drugi panj nagne naprej, odrga njegovo prednjo steno in se tako dokoplje do satja. Poje tako zalego kot tudi medeno satje. Če tega ne more storiti, odrga prednjo steno plodišča krajnega panja v srednji vrsti. Zaradi tega je svoj prevoznik čebelnjak letos zavaroval z električnim pastirjem z zelo močnim udarom elektrike (4,5)

in tako uspešno odgnal medveda, saj ga ta zver letos ni obiskala. Pastirja je za 45.000 SIT kupil v Šmarci pri Kamniku, izdeluje ga samostojni podjetnik Miran Gorjup.

Vsem, ki so jim medvedi letos povzročili škodo, bo Agencija za okolje pri Ministrstvu za okolje in prostor povrnila stroške, vendar le, če so imeli čebelnjake zavarovane po njenih zahtevah. Oškodovani čebelarji so s takšno rešitvijo zadovoljni. Kot je dejal, je bil letos s pašo zelo zadovoljen, saj je bila letina rekordna, dodal pa je, da je imel tudi stroškov veliko. Čebelar je zaradi suše in tudi zaradi kraškega terena brez površinskih voda v notranjske gozdove vsakih nekaj dni vozil vodo, tako da je za bencin porabil polovico več kot prejšnja leta, tudi zato, ker se je gorivo letos kar precej podražilo. Tudi preostali stroški so višji, npr. pregledi, pristojbine, registracije, repromaterial itd. Vsaka čebelja družina je na dan porabila od dva do dva litra in pol vode. Poleg tovornjaka ima še dve prikolici, ki ju prevažata s terenskim vozilom. Po njegovem so prikolice zelo primerne za prevoze čebel, zato bo prihodnje leto verjetno za ta namen kupil še eno.

Zelo rad razmišlja o tem, kako bi si olajšal delo pri čebelah, zato je leta 1990 kot eden izmed prvih preizkusil trietažne AŽ-panje. Dva panja je kupil pri čebelarju Kotniku iz Lukovice in najprej ju je želel preizkusiti sam. Tisto leto je bila dobra hojeva paša in panja sta bila polna medu. Čebelar Kosirnik, ki mu je pomagal pri točenju, se ni mogel načuditi, koliko medu sta iztočila iz obeh trietažnih panjev. Sam je imel tisto leto v panjih šibke družine, zato iz panjev na celi strani manjšega prevoznega čebelnjaka ni iztočil več medu, kot ga je Ludvik iz svojih dveh trietažnih panjev. Seveda je Ludvika ta uspeh spodbudil, da je stare panje počasi zamenjal, tako da ima zdaj po večini samo trietažne AŽ-panje. Preizkusil je tudi zaklade, a ga kot človeka v letih, zlasti zaradi dvigovanja ob pregledih, niso najbolj navdušile. V trietažnih panjih čebelarji tako,

da ima matica vedno na razpolago dvajset satov za zaleganje. Med medenjem premestiti kakšen sat zalege v tretjo etažo, zato da napravi prostor v srednji etaži za med. Če čebelar ne napravi dovolj prostora za donos medu v srednji etaži, je dnevni donos medu precej manjši.

Ker sta spodnja in srednja etaža brez matične rešetke ima spodnje sate dvignjene do nosilne železne palice debeline 7 mm zato da je razdalja med sati minimalna. To je zelo pomembno zaradi lažjega prehajanja matice iz spodnje etaže v srednjo. Tudi med je pri točenju sortno zelo čist. Razdalja med spodnjimi sati in sati v srednji etaži je zelo majhna, zato jo matica z lahkoto premaga tudi v hladnejših obdobjih leta.

Seveda leta prinesejo svoje, zato si je želel olajšati delo pri dvigovanju posod z medom in drugih težkih tovorov, ki jih mora prenašati in dvigovati vsak čebelar. Ogledal si je ponudbo različnih dvigal, ki so na tržišču, a nobeno ni popolnoma odgovarjalo njegovim potrebam. Tako si je sam izdelal dvigalo, s katerim je zelo zadovoljen. Vse dele zanj je kupil v trgovinah. Ogrodje je izdelal iz železnih cevi, za dviganje pa je uporabil elektromotor s skripcem, kakršnega uporabljajo v gradbeništvu. Najpomembnejši del dvigala je košara, katere dno je izdelano iz tanke, a močne pločevinaste plošče, ki jo potisne pod posodo ali pod drug tovor, ki ga rahlo nagne. Izdelal je tako košaro, da z majhnim trdom na dvigalo lahko natovori tudi težje posode. Dvigalo stoji na štirih močnejših kolesih iz plastike, ki so v obliki črke U pritrjena na polkrožni obroč. Nato tovor dvigne s pomočjo elektromotorja in ga odpelje na želen prostor. Košaro z lahkoto tudi nagne in tako pretaka med ali druge tekočine v druge posode. Pred dvigovanjem posodo s posebnim pasom pripne na košaro.

Dvigalo potrebuje tudi za transport sirupa, s katerim krmijo čebele. Sirup, ki ga iz žita izdelujejo v Franciji, kupi v velikih plastičnih sodih po 1000 l. Z njim je zadovoljen, saj je nekoliko gostejši od navadnega sirupa, čebele

V začetku septembra so matice nadpovprečno zalegle plodišče. (Foto: J. M.)

Čebelnjak v Volčjem potoku, katerega oskrbnik je g. L. Lap. (Foto: J. M.)

ga lepo jemljejo in se ne izčrpajo s prebavo, zato nima težav z noseno. Ker pri čebelah ne povzroča nagonskega iskanja paše, ni nevarnosti ropa, zato lahko čebele z njim krmijo tudi podnevi. Čeprav je nekoliko dražji od sladkorja, pa z njim prihrani precej dela in stroškov, tako da ni nič na slabšem, kot če bi krmil sladkor.

Poleg uvajanja inovacij v čebelarstvu se skupaj z ženo zelo trudita, da bi stalnim kupcem poleg več vrst medu ponudila tudi čim več čim boljših čebeljih pridelkov. Udeležila sta se tečaja za izdelavo medenih pijač, tako da sama izdelujeta tudi vse vrste medenih pijač, od medice do medenih likerjev z dodatki zelišč. Najbolj sta priljubljena medeni liker s sokom limone in medeni liker s pelinom. Tudi medeni liker brez dodatkov je odličen.

Ker je g. Ludvik neutrujen, skrbi tudi za čebele v čebelnjaku v parku v Volčjem Potoku, ki ga obiskuje veliko domačih in tujih čebelarjev. Za obiskovalce, ki jih zanimajo čebele, pripravlja krajša predavanja o čebelah in čebeljih pridelkih, s tem pa popularizira čebelarstvo in čebelje pridelke. Poleg čebelnjaka ima naseljena še dva pletena koša, čebele ima tudi v duplu breze, panj pa še v večjem deblu z risbo medveda, ki je med živalmi največji ljubitelj medu, poleg čebel seveda. Prav tako skupaj zelo uspešno propagirata čebelje pridelke. V majhnih količinah jih namreč pakirata v vzorčno embalažo ter jih delita otrokom in tudi odraslim. Kot pravita, je to zelo dober način, da se kupci navdušijo za uporabo čebeljih pridelkov.

Naj plemenilne postaje pri nas ne bodo preteklost

Janez Gregori

Sklenili smo čebelarstvo leto, zdaj pa že načrtujemo prihodnje, ki bo gotovo še boljše (kot vedno!). Kljub temu je prav, da se ozremo tudi na minulo: kaj smo postorili v tej sezoni, kaj je bilo slabo, kaj dobro in kaj bi lahko naredili bolje. Med pomembnimi področji čebe-

larstva je vzreja matic. Pravzaprav je to osnova uspešnega čebelarjenja, saj velik del uspeha temelji na dobrih maticah.

V pogovorih z nekoliko starejšimi čebelarji večkrat nanese beseda na plemenilne postaje. V preteklosti je

bilo teh v Sloveniji kar nekaj. Spominjajo se, kako so tja nosili plemenit matice v Zandrovih plemenilčkih. In vedno sledi sklep: "Da, da, to so bile res odlične matice."

Kaj je pravzaprav bila plemenilna postaja? Postavili so jo v odročnem kraju, pri nas navadno na hribovitih območjih ali v zatrepu daljše samotne doline, kjer daleč naokoli ni bilo nobenega čebelnjaka. Tja so namestili trotarja, to je družino z odličnimi lastnostmi, pri kateri so prej poskrbeli, da je imela čim več trotoev. Če je bil trotar samo eden, so hkrati razpostavili največ 60 plemenilčkov. Ko je bil trotar pripravljen, so čebelarji tja prinesli plemenilčke z neoprašenimi maticami. Veljalo je strogo pravilo, da v plemenilčkih ni smelo biti nobenega trota, to pa so dosegli tako, da so čebele presejali skozi maticno rešetko. Uporabljali so enosadne Zandrove plemenilčke, katerih stene so bile steklene. V skupni zabojček, hramček, sta bila nameščena dva, z izletom na nasprotnih straneh. Oskrbnik plemenilne postaje je vsak plemenilček skrbno pregledal, to pa zaradi steklenih sten ni bilo težko. Šele ko je ugotovil, da med čebelami ni nobenega trota, je dovolil, da je čebelar plemenilčke primerno namestil in odprl. Ko so se matice oprasile, jih je čebelar skupaj s plemenilčkom odnesel in doma dodal družinam. Vrednost take prašitve je bila v tem, da so bili troti kontroliranega porekla, res iz najboljše družine, in

da niso bili v sorodstvu s prinesenimi maticami. Torej, odlična osvežitev krvi.

Že pred drugo svetovno vojno so pri nas delovale tri take plemenilne postaje: na Kopskih ob Kamniški Bistrici, v Kokrski dolini in v Ukancu na koncu Bohinjskega jezera. Na prvi so svoje matice plemenili čebelarji iz Ljubljane ter iz kamniškega in kranjskega okraja, na drugi postaji, ki je bila ustanovljena pozneje, so svoje matice plemenili člani podružnice Slovenskega čebelarskega društva iz Kranja, na tretji pa banska uprava. Z maticami, vzrejenimi na tej postaji, naj bi po načrtu oskrbovali čebelarje v Bohinjski dolini. Zasebne plemenilne postaje so imeli še nekateri velečebelarji. Nekatere postaje, kot npr. tista na Kopskih, so delovale še dolgo po vojni, potem pa je vse skupaj začelo zamirati.

Verjetno je več vzrokov, da so plemenilne postaje pri nas prenehale delovati. Med drugim tudi zaradi pomanjkanja ustreznih ljudi, ki bi upravljali s postajami, med čebelami se je pojavljalo vse več kužnih bolezni in s tem nevarnost okužb na plemeniščih, verjetno pa tudi zaradi odmaknjenosti plemenišč in s tem povezanih stroškov. Kakor koli že, plemenilne postaje pri nas so zamrle. Če pa pogledamo čez mejo k našim severnim sosedom Avstrijcem, vidimo, da tam še vedno delujejo, predvsem zaradi njihove želje po čim boljših čebeljih rodovih.

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s. p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

tel.: ++386(0)1/ 364 11 06,

faks: ++386(0) 1/ 364 13 07,

GSM: 031/351 964 – e-pošta: robineli@s5.net

ČEBELARSTVO – IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME – TRGOVINA

Avtomatska škropilnica
za zdravljenje čebel
z oksalno kislino

DELOVNI ČAS:
pon.–pet. od 8.–12. in od 15.–18. ure

Trgovina bo ob sobotah ZAPRTA
do konca leta

Od 24. 7. do 15. 8. bo zaradi
dopusta ZAPRTO

**ČEBELARJEM Z VELJAVNO ČLANSKO IZKAZNICO
PRIZNAMO POPUST**

**ZMERNOST CEN – TRADICIJA – KVALITETA
IZKUŠNJE, PRIDOBILJENE V LASTNEM ČEBELARSTVU**

Na Kopsišk ob Kamniški Bistrici uspešno deluje registrirano vzrejalšče matic.
(Foto: J. Gregori)

V Sloveniji zdaj vzrejamo matice v okviru lastne odbire, množično pa v okviru registriranih vzrejalšč, ki so razpršena po vsej državi in jih je z manjšimi spremembami med sezonami nekaj več kot trideset. Z maticami oskrbujejo domače kupce, del pa jih prodajo tudi v tujino. Kakovosti vzrejenih matic ni mogoče dati na skupni imenovalce: slišati je vse mogoče, od ugodnih ocen do kritik.

V okviru čebelarke delavnice, ki je bila 17. avgusta letos v Žirovnici, je eden od udeležencev povedal, da je lani pri vzrejevalcu kupil matice, vendar niti ena ni zado-

voljila njegovih pričakovanj. Hkrati je presenečen ugotovil, da so bile njihove hčere neprimerno boljše, zato ga je zanimalo zakaj.

Res, zakaj so bile hčere boljše od mater? Po zdaj veljavni zakonodaji, ki ureja način delovanja vzrejalšč matic, je vzrejevalec dolžan imeti dve stojišči z najmanj po 20 družinami, ti pa morata biti eno od drugega oddaljeni najmanj 3 km. Na njih izbira najboljšo družino, tako za maticarje kot za trotarje. Ker vemo, da taka razdalja, pa tudi nekaj kilometrov večja, nikakor ne izključuje stika trotoev z enega in matic z drugega stojišča, lahko domnevamo, da se pojavlja tudi parjenje v sorodstvu (t. i. "inbreeding"). Matice so manj živahne, pojavlja se lahko presledkasta zalega. S takimi maticami čebelar seveda ni zadovoljen, zato jih označi kot slabe ali vsaj kot ne najboljše. Ko pa se hčere teh matic plemenijo na čebelarjevem stojišču, ki po pravilu ni v bližini vzrejalšča, v katerem so bile kupljene njihove matere, pri množstvu domačih trotoev skoraj ni verjetna združitev s trotom iz sorodstva. Stanje je podobno kot na plemenilni postaji: matice se plemenijo s troti, s katerimi niso v sorodstvu.

Dandanes še vedno premalo pozornosti namenjamo krajvnim rodovom naše čebele, t. i. ekotipom, v tistih oddmaknjenih delih države, kjer so bile čebele v zadnjih

Plastični satnik s satnico PIERCO, 1/1 bel ali črn samo 440 SIT z DDV.

Plastični satnik s satnico PIERCO, 2/3 bel ali črn samo 352 SIT z DDV.

UGODNO

Panji

zelo ugodna cena AŽ voščenih satnic, v naših čebelarskih centrih v Mariboru in Lukovici.

AKCIJA

Satniki AŽ lipov les zbiti rogličeni z luknjicami

ČEBELARNA v čebelarskem centru Slovenije

Tel: 01 / 729 61 18; Faks: 01 / 729 61 31; email: cebelarna@siol.net

ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Tel: 02 / 330 32 40; Faks: 02 / 331 80 10; email: ccmb@siol.net

DAR SONCA - Tyrševa 26, Maribor - Tel / fax: 02 / 251 60 12

Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure, sobota od 8. do 13. ure; v nedeljo zaprto.

NONOS - sonaravno sredstvo za tretiranje in preprečevanje želočdnih infekcij.

MEHPATIKA - sonaravno sredstvo za tretiranje poapnene zalege in za zmanjševanje okuženosti z varoo.

OBVESTILO !

Obveščamo vas, da smo oddelek embalaže iz Tržaške 65, preselili v prostore čebelarskega centra Maribor, na Streliško 150

Vse informacije in naročila:

Telefon: 02/330-32-40

Faks: 02/331-80-10

e-mail: embalaza@vema.si

www.vema.si

desetletjih najmanj izpostavljene mešanju s čebelami zunaj teh območij. Zato so te naša dragocena genska banka, na kateri bi lahko temeljila vsa selekcija kranjske čebele pri nas. Na krajevne rodove je opozarjal že Josip Verbič. Najboljši krajevni rodovi naj bi bili temelj vzreje gospodarskih matic z nadpovprečnimi gospodarskimi lastnostmi. Verbič je že nakazal, kako pomembno za našo čebelo bi bilo organiziranje rejnih okrožij, na katerih bi z odbiro ohranili in izboljšali čebelji rod. Približno tako zamišljena območja so po zdaj veljavni zakonodaji označena kot testne postaje.

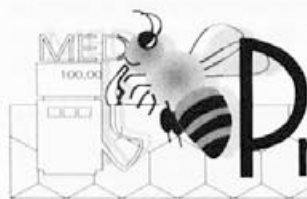
Prav zaradi ohranjanja krajevnih rodov je treba razmisliti o vnovični vzpostavitvi plemenilnih postaj. To lahko organizirajo čebelarska društva, seveda pa mora biti vsa stvar dobro premišljena, strokovno utemeljena in kontrolirana. Ključno pri tem je, da je namenjena plemenitvi matic samo z območja, na katerem čebelarijo z istim ekotipom, recimo v okviru čebelarskega društva ali celo območne zveze. Tako postajo bi po potrebi lahko postavili samo za kratko obdobje, za plemenitev ene ali dveh serij matic. Pred tem pa je treba ugotoviti, ali je izoliranost postaje res tako velika, da do nje ne

morejo prileteti tuji troti. Za ta namen bi lahko uporabili tudi katero od že obstoječih vzrejališč matic.

Postavitev plemenilnih postaj je vabljev izziv, saj bi pomagal pri vzreji čim bolj čistih čebel in pri odbiru najboljših rodov. Seveda pa bi pri tem naleteli tudi na težave, ki so na videz težko rešljive. Čebelar, ki bi v plemenilskih prinesel matic na plemenilno postajo, bi moral brezpogojno poskrbeti, da med čebelami ne bi bilo nobenega trota. Ko so bili v uporabi še Zandrovi plemenilski s steklenimi stenami, je bilo preverjanje lahko izvedljivo, saj je bila vsebina kot na dlani. Pri zdajšnjih plemenilskih iz neprozornih materialov, večjih in navadno večstanih, bi bil pregled zelo težaven, postal pa bi tudi ozko grlo učinkovitosti plemenilne postaje.

V preteklosti so se plemenilne postaje izkazale za učinkovite, vsaj glede tam oplemenitenih matic. Pri zdajšnji potrebi po ohranjanju krajevnih rodov, ali bolje rečeno, po ohranjanju tistega, kar je od njih ostalo, so priložnost, ki se je moramo oprijeti, dokler je še čas.

Vir: J. Verbič (1947): Vzrejajmo najboljše čebele. Izdala Čebelarska zadruga za Slovenijo.

Prodaja čebeljih pridelkov

Trženje – izziv in težave čebelarjev Zakaj so cene medu preizke?

Silvo Posl

Leto se počasi posklavlja. Čebele smo po večini že pripravili za uspešno prezimovanje in jih tudi očistili večine varoj, tako da nas čaka le še zimsko zatiranje. Prihaja čas, ko bomo potegnili črto pod našimi prizadevanji za uspešno čebelarjenje v tem letu in tako ugotovili, kakšni so rezultati našega dela.

Na hitro lahko rečemo, da je bilo leto 2006 kar uspešno, saj je bilo medenje različnih rastlin izdatno. Kljub temu pa sem sam nekoliko zadržan glede takih informacij, saj so to podatki, ki zelo pritegnejo trgovce z medom. Sicer pa jih bo tako ali tako posredovala Opazovalno-napovedovalna služba medenja pri ČZS.

Ostaja nam torej še vprašanje, kako kar najbolje prodati med in druge pridelke iz medu. Načinov prodaje je prav gotovo toliko, kot je načinov čebelarjenja. Vsakršno pisanje o načinih trženja je precej zahtevno delo; še najlažje je napisati kakšen potopis, pri katerem

ne bo nihče oporekal, saj so izleti po večini prijetni. Kljub temu pa sem zbral toliko poguma, da bom skušal v grobem predstaviti, kakšno je stanje na področju prodaje, ter nekaj najpogostejših, hotenih ali nehotenih čebelarskih napak.

V grobem obstajajo tri osrednje vrste prodaje, in sicer:

- Čebelarji, ki se ne želijo posebej ukvarjati s prodajo na domu, svoj med prodajo večjim polnilcem. Ti čebelarji nimajo nikakršne možnosti, da bi vplivali na odkupno ceno medu. Njihova skrb je namenjena samo kakovosti medu, načinu čebelarjenja itd., seveda pa bi tudi ti radi za svoj med dosegli primerno odkupno ceno.

- Drugi so čebelarji, ki imajo svoje poslovne prostore urejene po direktivah Evropske unije in svoj med prodajajo tudi v trgovske verige ali v posamezne

trgovine. Ti že imajo nekoliko več vpliva na določanje končne cene, saj imajo možnost, da z argumenti dokažejo kakovost svojega pridelka.

Tretja prodajna smer je prodaja na domu ali kraju pridelave, povedano drugače, neposredna prodaja končnemu porabniku, v katero je vključenih največ čebelarjev. Sem spadajo tudi tisti, ki med prodajajo na tržnicah, sejnih, razstavah ipd. Ti čebelarji imajo neposreden stik s končnim porabnikom, z njim vzpostavijo poslovni odnos, ki naj bi temeljil na pravilni komunikaciji in verodostojnih podatkih o kakovosti njihovega pridelka. Zato so ti čebelarji tudi odgovorni za vse pravilne ali morebiti nepravilne informacije, ki jih posredujejo porabniku, zaradi tega pa imajo vso pravico in tudi dolžnost oblikovati prodajne cene svojega pridelka. Za to pa potrebujejo zelo veliko znanja, tako na področju tehnologije čebelarjenja kot tudi na področju značilnosti posamezne sorte medu ali drugih čebeljih pridelkov.

Čebelarstva zveza Slovenije je v svoj program izobraževanja vključila tudi izobraževanje čebelarjev na področju prodaje in tega tudi izvaja, pač glede na povpraševanje.

Vsem nam bi torej moral biti poglobitveni cilj, **kako svoj pridelke najboljše prodati**. In prav tukaj se pojavlja vedno več problemov, težav in napak.

Komunikacija

Ob prvem stiku z morebitnim kupcem je izjemno pomembna naša komunikacija, torej kako se pogovarjamo, kako in s kakšnimi argumenti nastopamo, kadar govorimo o kakovosti našega medu ali izdelka. Kadar izdelka ni mogoče vnaprej okušati ali kako drugače preveriti, bodoči kupec kupuje naš izdelek na podlagi naše prepričljivosti, hkrati pa si ustvari tudi svoj prvi vtis o nas. Zato je zelo pomemben prav **prvi vtis**. Pravimo, da kupec kupuje nas! Več o tem, kaj vse sodi v primerno komunikacijo in ustvarjanje prvega vtisa, bom pisal v prihodnji številki Slovenskega čebelarja.

Znanje ali vedenje o izdelku

Nemalokrat se zgodi, da naletimo na čebelarja, ki nima niti najosnovnejšega znanja o določanju sortnosti medu po botaničnem poreklu. Ta problem je najpogostejši pri temnejših medovih, zlasti pri kostanjevem. Poglejmo primer: Čebelar ima **vedno** prav takšen med, kakršnega želi kupec! Je dovolj **temen in grenak**. Pri tem zatruje, da je med tako temen zato, ker je samo kostanjev in samo njegov. Pozabi pa povedati, da bi lahko bil kostanjev med tudi nekoliko svetlejša barve, saj na barvo kostanjevega medu vplivajo tudi druga medenja, ki se pojavijo sočasno, npr. smreka ipd. Čebelar je torej iz strahu, da svojega medu ne bi prodal, zamlčal nekatere dejavnike, ki bi mu v naslednji sezoni lahko koristili, saj ni rečeno, da bo

njegov med imel vedno isto barvo, čeprav bi bilo to sicer zaželeno.

Kupec je torej v tem primeru dobil pomanjkljive informacije o medu, to pa bo nekoč škodilo tudi omenjenemu čebelarju. Oba sta bila sicer zadovoljna, vendar se zaradi take napake med porabniki pojavlja določena zmeda.

Če se vam zgodi, da sorte medu ne morete z gotovostjo določiti, uporabite laboratorij, ki ga ima ČZS na Brdu pri Lukovici, saj bodo tamkajšnji strokovnjaki za majhen denar natančno določili sorto, ki jo boste potem navedli v deklaraciji. Svojim porabnikom pa posredujte čim več informacij, in to tako, da ne bodo škodovali drugim čebelarjem in s tem zmanjševale ugleda slovenskega čebelarstva.

Popusti pri večjih nakupih

Nemalokrat se nam k sreči dogaja, da želi neki kupec kupiti večjo količino medu in zato želi iztržiti tudi nižjo ceno. Če bomo ceno znižali, bo kupec svojim prijateljem posredoval sporočilo, koliko stane med, ne pa tudi, koliko ga je kupil. Ker je to za nas manj ugodno, raje vztrajamo pri postavljeni ceni, kupcu pa lahko ponudimo ustrezno nagrado. S tem bomo dosegli, da bo kupec govoril samo še o nagradi, saj je to tisto, kar je še dandanes upoštevanja vredno, ne pa o ceni!

Označevanje – deklaracija medu

Še vedno je precej čebelarjev, ki svojega medu ne označujejo pravilno (med takšne oznake sodijo tudi etikete, ki jih oblikujemo sami) ali pa ga sploh ne označujejo. Prodajajo ga brez ustreznih etiket in zato zanj ne zahtevajo ustrezne cene. Ker je bilo o tem precej napisanega že v prejšnjih številkah Slovenskega čebelarja, tega ne bom ponavljal. Priporočam pa, da prispevke o tem še enkrat preberete, preden se odločite za oblikovanje svoje etikete, saj brez te medu nikakor ne smemo prodajati!

Vrednotenje lastnega pridelka

Največ težav in skrbi nam seveda povzroča določanje cene medu. Želja slehernega čebelarja naj bi bila, da za svoj med iztrži kar največ, še posebej, če pozna vse svoje proizvodne stroške. Toda, kaj se nam zgodi, če ti dosežejo enako raven kot cena medu. Da bi nekoliko bolje spoznali problematiko gibanja cen, se moramo seznaniti tudi s tem, kakšne so najnovejše cene in kakšna je njihova medsebojna povezava.

Medex ima prodajne cene kar dobro oblikovane in nam je lahko za vzor. Res pa je, da so njegove odkupne cene preniske. Ravna se pač po ponudbi in cenah medu v svetu. To pa niti ni presenetljivo, če poznamo naše zmogljivosti, načine čebelarjenja in razmišljanja. Če bi se kapital v Medexu lahko hitreje obračal, bi lahko bile višje tudi odkupne cene.

Tudi druge trgovske organizacije uvažajo med po

zelo nizkih cenah in ga tudi zelo poceni prodajajo. Trgovcev, žal, ne zanimajo razmere za čebelarjenje, ampak zgolj dobiček. Ker smo slovenski čebelarji izjemno razdrobljeni, seveda po ceni nikakor nismo konkurenčni uvoženemu medu. Še na tista večja čebelarstva, ki so vendarle nastala, naša stanovska organizacija gleda nekako postrani. Govorimo sicer lahko, da je "Evropa odprta tudi za naš med", vendar z našimi količinami, našo neorganiziranostjo in razdrobljenostjo tja, žal, ne sodimo.

Čebelarji, ki svoj med prodajajo na tržnicah ali tudi v trgovski mreži, le počasi in s težavo ali strahom popravljajo cene navzgor, saj se bojijo izgube dozdajšnjih porabnikov. Prav ti jim namreč nenehno ponavljajo, da gredo lahko k čebelarju na dom, saj je med tam občutno cenejši!

Čebelarji (nekateri) pa na domu tržijo med po nizkih cenah in se na vse načine opravičujejo, češ, saj nimam veliko, sem samo ljubitelj, čebelarstvo je zame zgolj sprostitev. Pri svojem čebelarjenju torej nočejo nikakršnega tveganja. Svoj med hočejo po vsej sili prodati za vsako ceno, včasih tudi pod proizvodno, torej z izgubo! Številni niti ne vedo, kolikšna je proizvodna cena njihovega medu, zato jo določijo kar na pamet ali pa hočejo biti kljub izgubi cenejši kot sosedje. Nekaterim tudi ni mar za kakovost medu, o kateri nenehno govorimo! Po drugi strani pa prav ti tarnajo,

češ da se nič ne zvišajo niti odkupne niti prodajne cene.

In tako je ta začarani krog sklenjen, rešitve pa ni videti. Toda rešitev obstaja! Najprej se je treba globoko zavedati, da ceno določa vsak sam!

Če bi vsi čebelarji, ki svoj med prodajajo na domu, s svojimi cenami hitreje sledili cenam na tržnicah in v trgovinah — seveda cenam slovenskega medu — bi se tudi te lahko zvišale. Ker bi se zvišale cene na tržnicah, bi se tudi na trgovskih policah. Tako bi lahko bile višje tudi odkupne cene medu. Ker bi se z zvišanjem prodajnih cen, ki bi brez dvoma vplivale tudi na odkupne cene, povečal interes čebelarjev za oddajo medu polnilcem, bi ta med zapolnil trgovske police in zaprl pot tujemu poceni medu. Vso zadevo pa bi bilo seveda ob primerni reklami treba izvesti po vsej državi hkrati.

Od tega bi imeli koristi vsi, torej celotno slovensko čebelarstvo, in ne samo posamezniki. Če država ne pobere davka od prodaje medu pri ljubiteljskih čebelarjih, naj z višjo ceno nekaj zaslužijo vsaj čebelarji medu na domu, saj imajo v prodaji majhne količine medu. Pravzaprav pa ne vem, zakaj se temu odrekajo. Torej, čebelarji, ki prodajate med na domu, **ne razmišljajte o pocenitvi medu, temveč kvečjemu o njegovi podrazitvi**, saj je po večini najvišje kakovosti, pa tudi proizvodni stroški za kilogram medu so letos, v primerjavi s prejšnjim letom, precej višji!

Medovite rastline

Travniška kadulja

Trajče Nikoloski in Peter Ribič

Domovina: Srednja in Južna Evropa. Raste ob cestah in njivskih poteh, na suhih travnikih.

Ime: Najpogostejša ljudska imena za kaduljo so babjek, babji trebuh, babkovina, bobjak, divji čistec, modri žajbelj, ranjenik, stavec, šembijč, trebušnja, trebušnjak.

Opis: Večletna zelnata rastlina s pokončnim in nerazvejanim stebлом. Listi so v obliki rožice jajčaste oblike, po robovih pa so nepravilno nažagani. Cveti od maja do avgusta, cvetovi so po večini modri ali temno modri. V zgornjem delu stebela so cvetovi nanizani v listnih pazduhah in so podobni cvetom mrtnice koprive. Ker se počasi odpirajo od spodaj navzgor, cvetijo razmeroma dolgo in zelo dobro medijo. Travniška kadulja je idealna rastlina za pusta in nerodovitna tla.

Travniška kadulja

Čebelarški svetovalec

Glasillo Čebelarške svetovalne službe ČZS, št.: 9/06 (SČ 10/06)

OZNAČEVANJE MEDU

Andreja Kandolf

Pred časom smo v Čebelarškem svetovalcu že pisali o označevanju medu in vam obljubili, da bomo predstavili nekaj vzorčnih nalepk. O tem, kateri podatki morajo biti na nalepki za med, smo se posvetovali s strokovnimi službami. V nadaljevanju vam podajamo nekaj napotkov.

OBVEZNE OZNAKE NA NALEPKI ZA MED

Na nalepki za med MORA biti navedeno:

1. Ime, pod katerim se živilo daje v promet (prodajno ime):

Na nalepki mora pisati MED.

Izraz med lahko dopolnimo z izrazi, ki določajo bodisi:

- a) izvor medu, npr.: *Cvetlični med ali Nektar, Med iz mane ali Gozdni med,*
- b) način pridobivanja oziroma predstavitve, npr.: *Točeni med, Prešani med, Med v satju, Med s satjem ali deli satja v medu, Samotok, Filtrirani med, Pekovski med...*
- c) cvetove ali rastline, če med izhaja v celoti ali delno iz navedenega izvora in ima njegove senzorične, fizikalno-kemične in mikroskopske lastnosti, npr.: *Akacijev med, Šmrekov med, Hojev med...*
- d) regionalno, teritorialno ali topografsko poreklo, če je med v celoti navedenega porekla, npr.: *Štajerski med, Med iz Zgornje Savske doline, Primorski med ali Med iz Primorske, Med iz Prekmurja ali Prekmurski med, Alpski med, Gorski med, Nižinski med, Hribovski med...*
- e) posebna merila kakovosti; v tem primeru je treba pridobiti soglasje Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

2. Neto količina: glej članek Predpakirani izdelki – zahteve meroslovne zakonodaje

3. Rok uporabnosti:

Rok uporabnosti je treba napisati z besedami, npr.:

“uporabno najmanj do konca: ... (sledi mesec, leto ali samo leto)”

ali “uporabno najmanj do: ... (sledi dan, mesec, leto).”

4. Serija (lot):

Za serijo (lot) se šteje enota živila v prometu, ki je

pridelano, izdelano ali pakirano pod enakimi pogoji. Ta navedba je obvezna, kadar rok uporabnosti izdelka ni naveden z dnevom in mesecem.

Primer: *L 316.*

5. Ime in naslov ali podjetje in sedež proizvajalca ali tistega, ki živilo pakira, ali prodajalca, ki mora imeti naslov oziroma sedež v Evropski uniji.

Primer:

*Janez Novak
Novakova 11
1000 Ljubljana
Slovenija*

6. Država oziroma države porekla ali izvora, v kateri oz. v katerih je bil med pridelan.

Napišemo lahko, npr.: *Pridelano v Sloveniji.* Ali: *Poreklo medu: Slovenija.*

Če med izvira iz več kot ene države članice Evropske unije ali države, ki ni članica Evropske unije, je treba to navesti z eno izmed naslednjih oznak:

- *“mešanica medu iz držav članic EU”;*
- *“mešanica medu iz držav, ki niso članice EU”;*
- *“mešanica medu iz držav članic EU in držav, ki niso članice EU”.*

DOVOLJENE OZNAKE NA NALEPKI ZA MED

Na nalepki za med pa je LAHKO napisano tudi:

Pogoji shranjevanja

Hraniti v suhem, hladnem in temnem prostoru.

Če čebelar na nalepko napiše pogoje shranjevanja, jih mora seveda upoštevati tudi sam.

Navodilo za uporabo

Naravni med kristalizira, utekočinimo ga s segrevanjem do 40 °C.

Dodatne informacije

Med je bil nabran v spomladanskem času. Ni pa primerno napisati Spomladanski med.

Prav tako ni dovoljena oznaka Kremni med, ker tega izraza ne opredeljuje Pravilnik o medu (Ur. l. RS, 31/04, 89/04).

Lahko pa napišemo: *CVETLIČNI MED*

V kremnem stanju

NAČIN OZNAČEVANJA

Označbe na živilih morajo biti v slovenskem jeziku, na opaznem mestu embalaže, tako da so zlahka vidne, razumljive in nedvoumne, biti morajo jasno čitljive in neizbrisne ter ne smejo biti skrite, nejasne ali prekinjene z drugim besedilom ali slikovnim gradivom.

Nalepko za med lahko pripravimo tudi tako, da natisnemo enotne nalepke z osnovnimi podatki, potem pa natančne podatke za posamezno vrsto medu bodisi dopišemo z **neizbrisnim** pisalom, jih odtisnemo z žigom ali nanje prilepimo dodatno nalepko z odtisnjenim imenom.

Primer: (glej sliko zgoraj)

V takem primeru moramo paziti, da upoštevamo osnovno navodilo o označevanju, torej, da je vse, kar je dopisano, **dobro vidno, čitljivo in neizbrisno**.

Paziti moramo tudi, da so **ime živila, neto količina in rok uporabnosti označeni v istem vidnem polju**. Isto vidno polje je tisti del površine oz. prostora, ki ga obseže oko. Pri tem izdelka ni dovoljeno obračati, dopustno pa ga je nagibati ali zasukati za nekaj stopinj.

Ker je med predpakirano živilo, moramo upoštevati tudi definicijo o embalaži predpakiranega živila, po kateri

mora embalaža delno ali v celoti obdajati živilo, v vsakem primeru pa na tak način, da vsebine ni mogoče spremeniti brez odprtja ali spremembe embalaže.

To zahtevo lahko na zelo preprost način izpolnimo z uporabo prelepke, ki označuje "Slovenski med kontrolirane kakovosti". S tem boste kupcu prenesli tudi sporočilo o kontrolirani kakovosti vašega medu.

Lahko pa uporabite tudi svojo prelepko ali lepilni trak.

PREDPAKIRANI IZDELKI – zahteve meroslovne zakonodaje

Helena Stopar – Urad za meroslovje

Uvod

Posledica sodobnega življenjskega sloga, tehnološkega napredka in načina trgovanja je med drugim tudi vse več

izdelkov, ki se na trgu pojavijo že pakirani – tako imenovanih predpakiranih izdelkov.

Zaradi usklajevanja naše zakonodaje z evropsko in zaradi potrebe po ureditvi tega področja je bil sprejet

Pravilnik o količinah predpakiranih izdelkov (v nadaljevanju Pravilnik), Ur. l. RS, 110/2002. Predpis je v naš pravni sistem uvedel tri direktive Sveta Evropske unije in njihova dopolnila, ki so pomembna za prost pretok blaga v okviru povezave. Pravilnik kot podzakonski akt Zakona o meroslovlju porabnikom zagotavlja, da bodo v določenih mejah dobili tolikšno količino izdelka, kot je navedena na embalaži in kot so jo tudi plačali, za ponudnike in nadzorne organe pa je zakonska podlaga za njihovo dejavnost.

Besedna zveza "predpakirani izdelki" pomeni tiste izdelke, ki so bili v odsotnosti kupca pakirani v poljubno embalažo, količina, ki jo ti izdelki vsebujejo, pa ima neko vnaprej določeno vrednost in je ni mogoče spremeniti, ne da bi embalažo odprli ali poškodovali. Navedene zahteve pa ne veljajo za vse predpakirane izdelke, temveč le za tiste, ki so pakirani po masi ali prostornini, in to v razponu od 5 g ali 5 ml do 10 kg ali 10 l.

Za lažje razumevanje besedila naj najprej pojasnimo še nekatere pomembnejše izraze, ki se nanašajo na predpakirane izdelke:

- **nazivna količina** je količina izdelka, ki je označena na embalaži;
- **dejanska vsebina** je tista količina, ki jo določen predpakirani izdelek dejansko vsebuje;
- **dovoljen negativni odstopok (TNE)** vsebine je tista količina, za katero je dejanska količina izdelka lahko manjša od nazivne količine.

Zahteve, ki morajo biti izpolnjene pri pakiranju predpakiranih izdelkov

Določbe Pravilnika se nanašajo na zahteve, povezane s količinami in označevanjem predpakiranih izdelkov. Čebelarji oziroma vsi, ki so odgovorni za pakiranje predpakiranih izdelkov, morajo pri tem izpolniti zahteve glede:

- dejanskih količin;
- vodenja dokumentacije o izvajanju količinske kontrole;
- uporabe merilnih instrumentov (meril);
- pravilnega označevanja na embalaži.

Zahteve glede dejanske količine

- Prva zahteva pravi, da povprečje dejanskih količin izdelkov v proizvodni seriji ne sme biti manjše od nazivne količine. V praksi to pomeni, da si lahko proizvajalci pri posameznem predpakiranem izdelku dovolijo tudi odstopanja pri dejanski količini, vendar se mora v celotni seriji količina izravnati, tako da ustreza nazivni količini.
- Druga zahteva se nanaša na izdelke, katerih negativni odstopok je večji od dovoljenega. Delež takšnih izdelkov (hibnih izdelkov) v posamezni proizvodni seriji mora biti dovolj majhen, in sicer največ 2,5 %.

Dovoljeni negativni odstopki so odvisni od nazivne količine in so prikazani v Tabeli 1.

Tabela 1: Dovoljen negativni odstopok glede na nazivno količino predpakiranih izdelkov:

Nazivna količina	Dovoljen negativni odstopok (TNE)	
(g) ali (ml)	% nazivne količine	(g) ali (ml)
od 5 do 50	9	-
od 50 do 100	-	4,5
od 100 do 200	4,5	-
od 200 do 300	-	9
od 300 do 500	3	-
od 500 do 1000	-	15
od 1000 do 10 000	1,5	-

Kot primer uporabe zgornje tabele navajamo med, pakiran v 900 g embalažne enote:

za izdelke z nazivno količino 900 g oz. ml je dovoljeno negativno odstopanje 15 g oz. ml. V celotni proizvodni seriji sme torej biti 2,5 % izdelkov, ki so lažji od 885 g ($900 \text{ g} - 15 \text{ g} = 885 \text{ g}$).

- Tretja zahteva velja samo za izdelke, označene z znakom "e". Negativni odstopok pri nobenem izdelku ne sme biti večji od dvakratnika dovoljenega negativnega odstopka. Če je v proizvodni seriji samo en izdelek, ki ne izpolnjuje tega merila, je takšna serija predpakiranih izdelkov količinsko neustrezna.

Kot primer lahko spet pogledamo 900 g med, tokrat označen z znakom "e". V celotni proizvodni seriji ne sme biti izdelka, ki bi bil lažji od 870 g ($900 \text{ g} - 2 \times 15 \text{ g} = 870 \text{ g}$).

Zahteve glede vodenja dokumentacije o izvajanju količinske kontrole

Proizvajalec oziroma pakirec (tako krajše poimenujemo tistega, ki izdelke pakira) mora izvajati notranjo količinsko kontrolo predpakiranih izdelkov. Sistem kontrole navadno opiše v delovnih navodilih. Kot dokaz, da se ta res izvaja, mora pakirec voditi zapise o kontroli (kontrolne liste), in sicer za vsako proizvodno serijo izdelkov, tudi za tiste izdelke, pri katerih se zaradi ročnega pakiranja izvaja 100-odstotna kontrola. Na kontrolnih listih morajo biti osnovni podatki (ime izdelka, nazivna količina, datum in čas vzorčenja, oznaka serije, dovoljena odstopanja, gostota – če je to potrebno ...), izračunano mora biti povprečje dejanskih količin izdelkov, če so posamezne vrednosti manjše od nazivne količine, ter navedeno število hibnih izdelkov.

Da bi izpolnili zahteve glede dejanskih količin in

vođenja dokumentacije, je treba izvajati notranjo količinsko kontrolo izdelkov, ki jo, kot rečeno, pakirec opiše v delovnih navodilih. Ta kontrola obsega vzorčenje in določanje dejanske količine izdelkov, določanje mase embalaže, določanje gostote izdelka (le če je izdelek deklariran po prostornini, ki je preračunana iz mase in gostote izdelka), statistično obdelavo rezultatov (določanje povprečja dejanskih količin) in korektivne ukrepe, če so ti potrebni.

Pogostost vzorčenja in število izdelkov v vzorcu sta odvisna predvsem od načina pakiranja (ročno ali avtomatsko), od variabilnosti procesa (razlik med dejanskimi količinami posameznih proizvodov), predoziranja (koliko nad nazivno količino so bili izdelki pakirani) ... Določi ga pakirec sam, predvsem na podlagi svojih izkušenj. Seveda pa se mora število dejansko pregledanih izdelkov, ki je razvidno iz zapisa oz. kontrolnega lista, ujemati z velikostjo vzorca, ki je določena v navodilih.

Dejanska količina izdelkov, ki so deklarirani po masi, se določa s tehtanjem izdelkov. Če pa so izdelki deklarirani po prostornini, se njihova dejanska količina določa s tehtanjem in določanjem gostote izdelka. Prostomina se lahko določa tudi neposredno, z merilnim valjem, vendar je ta metoda manj natančna, zato je treba izdelke pakirati nad nazivno količino (predozirati).

Pri večini izdelkov lahko dejansko količino določimo z razliko med maso izdelka in povprečno maso embalaže.

Seveda je povprečno maso embalaže treba določati dovolj pogosto (še posebej ob dobavi novega embalažnega materiala ali ob menjavi dobavitelja le-tega) in na podlagi dovolj velikega števila embalažnih enot. Pri nekaterih vrstah embalaže, ki jo po večini uporabljamo tudi pri pakiranju medu in izdelkov iz medu (steklenice, stekleni kozarci, večje plastične posode ...), pa je standardni odmik mas embalažnih enot po navadi prevelik (mase se med seboj preveč razlikujejo), zato ni mogoče uporabiti povprečne mase. V teh primerih je treba kontrolo izvajati tako, da za vsak izdelek določimo dejansko maso izdelka z embalažo in maso prazne, čiste in suhe embalaže. Praktično lahko to izvedemo na dva načina. Embalažne enote lahko označimo in sthamo, potem pa napolnimo proizvod in določimo še maso izdelka z embalažo. Po drugem načinu pa embalirane izdelke vzorčimo, oštevilčimo in sthamo, nato pa embalažo izpraznimo, očistimo ter določimo maso vsake embalažne enote.

Pri izdelkih, ki so deklarirani po prostornini, je treba določiti še gostoto izdelka, da lahko maso izdelkov preračunamo v prostornino. Najbolj natančno lahko gostoto določimo z denzimetrom, zelo natančna pa je tudi metoda s piknometrom. Dejansko prostornino nato izračunamo kot količnik med maso in gostoto.

Rezultate meritev moramo vpisovati v kontrolne liste.

(Nadaljevanje v naslednji številki)

Vi sprašujete, mi odgovarjamo

Odgovor pripravila: Tanja Magdič

28. 6. 2006 je začel veljati novi zakon o društvih. Ali mora glede na novi zakon društvo spremeniti svoj temeljni akt (statut)?

Novi zakon uvaža predvsem podrobnejšo in jasnejšo definicijo posameznih členov, **ne zahteva pa novega temeljnega akta**. Temeljni akt mora biti v skladu z zakonom o društvih in s pravno ureditvijo Republike Slovenije in mora določati:

- ime in sedež društva (izbrani kraj poslovanja),
- namen in cilje delovanja društva,
- dejavnost oz. naloge društva,
- pogoje in način včlanjevanja ter prenehanja članstva,

- pravice in obveznosti članov,
- način upravljanja društva,
- zastopanje društva,
- financiranje društva in način izvajanja nadzora nad razpolaganjem s premoženjem društva ter nad finančnim in materialnim poslovanjem društva,
- način zagotavljanja javnosti dela društva,
- način sprejemanja sprememb in dopolnitev temeljnega akta,
- način prenehanja društva in razpolaganje s premoženjem v tem primeru.

S temeljnim aktom lahko društvo uredi tudi druga vprašanja, pomembna za upravljanje in delovanje društva. Kdo sprejema temeljni akt in njegove spremembe, določa 13. člen zakona.

URADNE URE SVETOVALCEV: Andreja Kandolf, specialistka za zagotavljanje varne hrane, uradne ure: tor., sre., pet. od 8–16. ure, tel.: 01 729 61 33, 040 436 514; **terenski svetovalci:** Vlado Auguštin, uradne ure: pon. od 10–14., tel.: 040 436 516, 07 306 02 36; **Jožica Kapun Maršik**, uradne ure: pon. od 10–14. ure, tel. 040 436 517, 02 548 16 39; **Tanja Magdič**, uradne ure: pon. od 12–16. ure, tel.: 040 436 513; **Radovan Kovačič**, uradne ure: sredo od 8–12. ure, tel.: 040 436 518; **Lidija Senič**, v.d. vodje ČSS, uradne ure: tor. od 12–16., sre.: od 8–14. ure, tel.: 040 436 515.

Priporočamo, da terenske svetovalce zaradi morebitne odsotnosti (dopust ali bolniška) pred obiskom pokličete.

Znanih je več vrst: divja kadulja, vrtna vretenčasta kadulja, gozdna lepljiva kadulja ter drobnocvetna kadulja.

Razmnoževanje: Razmnožuje se s semenom.

Medovitost je zelo dobra, daje zelo okusen in cenen med. Čebele jo radi obiskujejo, ker na njej dobijo tudi cvetni prah.

Zanimivost: Sveža je brez vrednosti ali celo škodljiva, kvari kakovost mleka in zavira njegovo izločanje. Tudi v senu je brez vrednosti.

Janežev ožepk

Domovina: Rastlina izvira iz Severne Amerike in zraste do enega metra visoko. V svoji domovini je trajnica, vendar pri nas teže prezimi. Najlepše uspeva na dobro založenih tleh na sončnem delu vrta.

Ime: Najpogostejša ljudska imena za janežev ožepk so izop, ožepk, j. ožepk.

Opis: Pokončna stebila so v prerezu štirioglasta in se razrastejo do obsega 60 cm.

Listi so na dnu srčasti, na vrhu pa se končajo z izrazito konico. Celoten rob je žagasto nazobčan, podobno kot pri koprivah. Listi imajo izrazit vonj po janežu, komarčku ali sladkem korenu. Pokončne valjaste cvetne klase sestavljajo drobni modrovijoličasti cvetovi.

Konec avgusta v plodnicah dozori drobno seme. Korenine so šopaste in razrasle. Prenese tudi plosenco. Občasno jo je treba zaliti, vendar ne prenese pretirane zalivanja.

Razmnoževanje: Razmnožujemo jo s semenom, tako da vzgojimo sadike. Med rastno sezono jo lahko razmnožujemo s potaknjenci, ki jih porežemo z mladih vej. Ob pravilni negi se potaknjenci ukoreninijo v treh tednih.

Medovitost: Zacetvi julija, drobni cvetovi v klasu pa cvetijo razmeroma dolgo časa. Na janeževem ožepku čebele naberejo veliko cvetnega prahu. Cvetovi so bogati z nektarjem, zato privabljajo čebele in metulje. S tem dajejo okrasnemu vrtu še dodatno lepoto.

Janežev ožepk

Zanimivost: Med okrasnimi rastlinami jih je kar nekaj z bolj ali manj izrazitim vonjem po janežu. Ena od njih je janežev ožepk (*Agastache foeniculum*), ki spada v družino ustnatic (Labiatae). Med rastjo to ni zahtevna rastlina, le zelo mlade radi napadejo polži.

Če na prostem uspešno prezimi, jo spomladi porežemo in pomladimo.

Janežev ožepk je zanimiva okrasna rastlina, primerna za obrobe ali sredino zeliščne gredice. Za okrasne namene je priporočljivo predenji nasaditi še kako drugo, srednje visoko zelišče. Tako prekrijemo orumenele liste, ki se proti koncu sezone pojavijo na spodnjih delih stebila. Primeren je tudi kot lončnica ali rastlina za korita in terase.

Zaradi dolgo časa cvetočih socvetij so vrtnarji razvili celo vrsto okrasnih sort, ki se razlikujejo tudi po barvi cvetov. Tako imata sorti *A. f. blue fountain* in *A. f. blue spike* modre cvetove, sorti *A. f. album* in *A. f. albatros* pa bele. Okrasne sorte velikokrat nimajo tako izrazitega vonja kot izvorne rastline.

Rastline se uporabljajo tudi za rezano cvetje. Poleg okrasne vrednosti uporabljajo janežev ožepk kot zdravilno rastlino. Uporabni deli za zeliščne pripravke so listi ali celotna rastlina med cvetenjem. Pomaga pri izkašljevanju. Tradicionalno ga uporabljajo tudi za zbijanje vročine in pospeševanje potenja. Krepi srce in prebavila ter preprečuje napenjanje in drisko.

PRIDNE ROKE IN DOBRO SRCE — SLOMŠEK VABI NAS VSE

V nedeljo, 15. oktobra 2006, bo na Ponikvi 3. vseslovenski shod kmetov

Program prireditve:

— ob 12.00: maša na Ponikvi, ki jo bo daroval celjski škof.dr. Anton Stres,

— ob 14.30: slovesna akademija pred Slomškovo rojstno hišo.

Za **brezplačen prevoz** na shod se obrnite na kmetijsko-gozdarski zavod na svojem območju. Posebej vabljeni praporščaki. Informacije za praporščake: 031/568 427 (Marjan).

Zbiranje podpisov proti Zakonu o soobstoju gensko spremenjenih rastlin z drugimi kmetijskimi rastlinami

Miran Mate

Zveza ekoloških gibanj Slovenije in Društvo za biološko-dinamično gospodarjenje AJDA Vrzenec sta ob začetku letošnjega zelo uspešnega Kmetijsko-živilskega sejma v Gornji Radgoni začela na sejmišču zbirati podpise pod peticijo za umik Zakona o soobstoju gensko spremenjenih rastlin z drugimi kmetijskimi rastlinami iz obravnave v državnem zboru. O tej temi so v okviru sejma pripravili tudi novinarsko konferenco, predavanje in javno tribuno.

V obeh organizacijah so prepričani, da bi sprejetje zakona, kakršen je predlagan, usodno vplivalo na razvoj kmetijstva v Sloveniji. Evropska unija in Slovenija se za zdaj še upirata vnosu ameriških gensko spremenjenih organizmov (GSO), predvsem koroze in soje, naravovarstveniki pa se zavzemajo za to, da zakon o soobstoju GSO sploh ne bi bil sprejet, ker je po njihovem mnenju slabo pripravljen.

Peticija, ki jo želita organizaciji skupaj z 10.000 podpisi že septembra vložiti v državni zbor, vsebuje tudi prošnjo, naj zakon o soobstoju gensko spremenjenih rastlin z drugimi kmetijskimi rastlinami umaknejo iz obravnave. Prošnjo utemeljuje s trditvijo, da se po dozdajšnjih ugotovitvah na območju posevkov GSO občutno zmanjša pestrost rastlin in insektov, da so pri živalih, krmjenih z GSO, opazili poškodbe notranjih organov in da se cvetni prah gensko spremenjenih rastlin nekontrolirano širi in spreminja tudi na oddaljene posevke, na katerih pridelujejo zdravo hrano ekološke ali biodinamične kakovosti. "Glede na ustavno varovano človekovo pravico do zdravega okolja, do zdrave pitne vode in zdrave hrane menimo, da je sprejemanje zakona, ki bi legaliziral posevke gensko spremenjenih rastlin v Sloveniji, v nasprotju z ustavo," so še zapisali na koncu peticije.

Potopisi

Obisk zagorskih čebelarjev pri pobratenih čebelarjih v Eschenbachu na Bavarskem

Marian Skok

Čebelarstvo društvo Zagorje se je odzvalo na povabilo nemških čebelarjev iz Eschenbacha, Kemnatha in okolice na severovzhodu Bavarske ob meji s Češko in organiziralo avtobusni izlet tja.

Na obisk nas je pred nekaj več kot letom dni povabil g. Franc Ekart iz Kemnatha, Slovenec iz okolice Ptuj, ki že 40 let živi v Nemčiji. G. Ekart je čebelar in dejaven organizator v tamkajšnjem čebelarskem društvu. Lani je na obisk k nam pripeljal skupino čebelarjev s predsednikom Bezirksverband Imker Oberpfalz g. Richardom Schecklmannom in predsednikom Imkerverein Eschenbach g. Hansom Ludwigom Kropfom na čelu. Naše društvo jih je pristrčno sprejelo, sprejelo pa je tudi njihovo ponudbo, da bi bila naša srečanja večkratna in naše veze trajnejše, pa tudi, da bi si pomagali in da bi se

naši kraji bolj povezali z njihovimi. Njihova želja je, da bi se njihova občina Eschenbach pobratila z našo občino Zagorje ob Savi.

Čebelarji smo se odzvali na njihovo prvo ponudbo in se 24. maja 2006 z avtobusom iz Zagorja odpeljali proti Nemčiji. Sredi popoldneva smo že prispeli k našim gostiteljem, približno 250 km severno od Münchna.

V Kemnathu smo se nastanili v Katoliškem domu za družinske počitnice, našem prvem prenočišču na poti. V okviru tega doma sta tudi dvorana in fama cerkev za katoličane mesta Kemnath. Približno polovica prebivalcev tega kraja je namreč katolikov, druga polovica pa protestantov, ki imajo prav tako svojo cerkev. Po tem se mesto tudi najbolj razlikuje od preostale Bavarske, ki je po večini katoliška.

V lepi dvorani doma smo se srečali z našimi gostitelji, ki so nam izrekli dobrodošlico in nam zaželeli dobro počutje. Po izmenjavi daril in želje, da bi se srečevali še naprej, so nas imenito pogostili, tako da je dan minil nadvse prijetno. Na pot smo se sicer odpravili na običajne delovne dneve, vendar sta bila v Nemčiji tedaj kar dva praznika, vnebohod in dan očetov. Drugega pri nas ne poznamo, Nemci pa ga zelo častijo, zato je to tudi dela prost dan, zaradi česar so bile vse trgovine zaprte.

Naslednji dan smo se z avtobusom in pod vodstvom g. Ekarta odpeljali na ogled okolice. Pokrajina je precej podobna naši, vendar brez visokih hribov, zato spominja zlasti na Dolenjsko. Z gozdom je poraščenega kar 60 odstotkov območja, to pa je precej več kot v državi v celoti, saj je v Nemčiji, ki je zelo kultivirana, povprečno samo približno 20 odstotkov krajine poraščene z gozdom. Sicer pa je to po večini kmetijsko območje z malo industrije.

G. Franc Ekart, po poklicu ključavničar, je v Nemčijo prišel pred štirimi desetletji, tam pa je začel povsem od začetka. Najprej se je naučil jezika in končal srednjo šolo, potem pa še gradbeno fakulteto. Bil je vodja gradbišč po vsej Nemčiji. Poleg gradbeništva se ukvarja še s čebelarstvom in glasbo, zaradi katere je tudi obiskal kolega iz Zagorja in se tako seznanil še z nami.

Med vožnjo z avtobusom, ki je brzel skozi posamezna mesta in vasi, nam je predstavil značilnosti posameznih krajev ter nas opozoril, da se v zadnjem času hitro spreminja tudi nemško podeželje.

Malih kmetov s 30 do 40 ali manj glavami živine ni več. Obstajajo samo kmetije s 50 do 100 ali več glavami živine oziroma ustrezno velike kmetije, ki so se usmerile v druge panoge kmetijske dejavnosti. Tudi evropska kmetijska politika stimulira zgolj velike kmetije.

Malimi kmetom so svojo zemljo prodali ali jo dali v najem večjim kmetom, sami pa so se zaposlili.

Med vožnjo sem tudi opazil, da so tamkajšnje hiše občutno manjše od slovenskih. Vse so lepo vzdrževane, okolica pa je urejena z okrasnim drevjem in cvetjem. Razen redkih izjem nikjer nisem opazil zelenjavnega vrta. Franc Ekart ga ima, poleg tega pa na njegovem vrtu rastejo tudi trije kostanji, ki jih je prinesel iz Slovenije in na presenečenje vseh lepo uspevajo. Znano je, da v Nemčiji ni domačega kostanja.

Podrobno nam je predstavil tudi tamkajšnje čebelarstvo. V njihovem društvu je 90 aktivnih članov, ki imajo približno 1000 panjev oziroma nekaj več kot deset na čebelarja. Nihče se s čebelarstvom ne ukvarja poklicno. Po dogovoru vsi čebelarji s kranjsko čebelo, matice pa kupujejo v Sloveniji. So precej razgledani čebelarji. Številni so obiskali tudi Apimondio v Ljubljani. Kot so nam zagotavljali, je bil čebelarski kongres v Sloveniji doslej najbolje organiziran. Čebelarji v nakladnih pan-

jih. Povprečni letni pridelek je približno 20 do 25 kg na panj. Cena medu na domu je približno 5 do 6 evrov za kilogram, pri trgovcih dobijo za kilogram medu 2 evra, torej občutno manj kot avstrijski čebelarji.

Čebelarsko društvo od države ne dobi nobene podpore. Pomagajo si tako, da vsako leto za ta praznik organizirajo tridnevno veselico. Zaradi tega so teden pred našim prihodom postavili velik šotor, točilne pulte, kuhinjo in druge pritukline, da so v naslednjih dneh zaslužili denar za svojo dejavnost. Kakšna je taka veselica, smo videli v drugem delu dneva.

Potem smo se odpeljali v mesto Eschenbach. V mestni hiši nas je skupaj z vodstvom tamkajšnjega čebelarskega društva in čebelarsko kraljico Bavarske slovesno sprejel župan mesta g. Robert Dotzauer.

V pozdravnem govoru nam je čestital za vstop v Evropsko unijo in NATO, prav tako pa tudi za hiter razvoj Slovenije od leta 2004 naprej. Želel nam je, da bi tako ostalo tudi vnaprej. Predstavil nam je zgodovino občine in mesta Eschenbach ter načrte za prihodnost, ob koncu pa je izrazil tudi željo, da bi se občini Eschenbach in Zagorje večkrat srečali in tesneje povezali.

Po končanem sprejemu nam je osebno razkazal mesto in bližnjo okolico, pri čemer nas je presenetilo v patino odeto staro mestno jedro, obnovljeno med njegovim mandatom. V novem delu mesta, ki je za polovico manjši od Zagorja, nam je pokazal novo gimnazijo, ki jo obiskuje 600 dijakov, srednješolski center za 1000 dijakov ter graditev doma za starejše občane, za katerega jim je uspelo pridobiti šest milijonov evrov evropskih sredstev.

Sledil je odhod na čebelarsko veselico. Osrednji šotor je bil postavljen v mestnem parku v bližini čebelarskega doma, kjer sta tudi društveni čebelnjak in prostor za prašilčke, kamor tamkajšnji čebelarji pripeljejo matice na oploditev.

Ob našem prihodu je bil šotor že precej poln, tako da je našim petdesetim čebelarjem komaj uspelo zasesti svoje sedeže. Občinstvo so z narodnozabavno glasbo zabavala tri brhka dekleta iz Vidrge pri Zagorju, nemški poslušalci pa so bili navdušeni nad njimi. V Eschenbach jih je pripeljal njihov stari oče Franc Vidrgar, ki je tudi član našega društva.

Naslednji dan smo se odpeljali v mesto Plzen na Češkem. Tam smo prenočili, naslednji dan pa smo si ogledali eno od treh velikih pivovarj ter obiskali vzrejalca matic kranjske čebele Jaroslava Sedlačka, ki ima svoje čebelarsko podjetje kakih deset kilometrov oddaljeno od Plzna. V družinskem podjetju je dejavna vsa njegova družina, ki obsega štiri generacije. Pridelujejo vse čebelje pridelke, jih predelujejo, imajo trgovino s čebelarskimi potrebščinami, njihovo osrednje delo pa je vzreja matic, ki jim daje tudi največji zaslužek. Genski mate-

rial dobiwa iz Slovenije, od koga, ni vedel povedati, ker mu ga posreduje češka čebelarstva zveza. Povedal nam je, da v Sloveniji še ni bil, vesel pa je bil, da so ga obiskali ljudje iz domovine kranjske čebele. Zelo rad nam je povedal in pokazal vse, kar nas je zanimalo. Svoje matice prodaja po dveh cenah: matice, ki se oplodijo s troji v naravi, stanejo približno toliko kot pri nas, umetno oplojene matice pa so dvakrat dražje. Napravo, s katero jih oplodi, si je izdelal sam, saj je po poklicu finomehanik. Zahvalili smo se mu za njegovo veliko pozornost ter mu želeli uspešno delo tudi vnaprej, potem pa smo se utrujeni, a zadovoljni odpeljali proti domu.

Vsem čebelarjem iz Eschenbacha, županu g. Dotzauerju, še posebej pa gospodu Ekartu, ki nam je predlagal ta izlet, ga organiziral in odlično opravil vlogo

prevajalca na uradnem in neuradnem delu naše ekskurzije pri njih se zahvaljujemo za njihov trud pri sprejemu in predstavitvi njihovega kraja in čebelarstva. Prav g. Ekart ima namreč največje zasluge za to, da je skupaj s predsednikom našega društva Jožetom Smrkoljem, sicer direktorjem uspešne tovarne ETI z Izlake, naša ekskurzija potekala tudi na ravni protokola pri županu mesta Eschenbach. Na njegovo željo naj bi ta vez postala trajna. Prav tako se zahvaljujemo tudi g. Jaroslavu Sedlačku, vzrejevalcu matic iz Prichovice pri Plznu na Češkem, za njegov prijazen sprejem in razlago njihovega dela.

O našem obisku pri nemških čebelarjih in županu mesta Eschenbach je bilo objavljenih tudi nekaj člankov v tamkajšnjih lokalnih časopisih. Avtorji prispevkov so poudarili, da naša srečanja preraščajo v nekaj več, kot je sama strokovnost.

Iz društvenega življenja

Analiza anketnega vprašalnika o novi podobi "Slovenskega čebelarja"

Tanja Magdič, Čebelarstva svetovalna služba

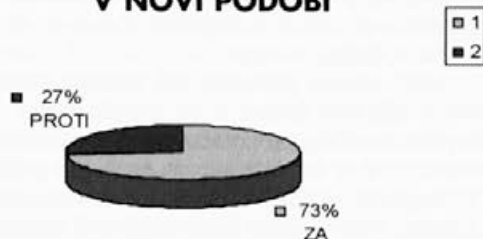
Čebelarstva zveza Slovenije je na pobudo prof. likovne umetnosti Matije Koštomaje in ob moralni, logistični ter finančni podpori g. Boštjana Noča aprila letos izdala poskusni izvod revije Slovenski čebelar, katerega poglobitve spremembe so bile velikost formata in nekatere nove rubrike. Poskusni izvod revije so prejeli predsedniki oz. pooblaščenici posameznih čebelarskih društev (140 naslovnikov), ki so se udeležili občnega zbora. Med njimi smo izvedli tudi anketo o novi podobi našega glasila.

Izmed 140 prejemnikov poskusnega izvoda jih je vprašalnice izpolnilo 56. Novi podobi Slovenskega čebelarja je naklonjenih kar 45 % vseh anketirancev, nasprotuje ji 23 % vprašanih, 32 % pa je neopredeljenih. Več kot polovica čebelarjev je naklonjena večjemu formatu našega glasila, več kot 60 % pa jih je menilo, da je oblikovni vtis novega Čebelarja dober. Iz ankete je tudi razvidno, da si čebelarji želijo predvsem več strokovnih vsebin (kar 86 %).

Na vprašanje, ali naj Slovenski čebelar z novim letom začne izhajati v novi podobi, je kar 73,2 % čebelarjev odgovorilo z "da", 26,8 % pa se jih s spremembo ne strinja.

Glede na to, da se bliža novo leto in da se bo treba odločiti glede nove podobe Slovenskega čebelarja, vas vabimo, da si novega čebelarja ogledate pri vaših predsednikih oz. članih upravnega odbora, ki so ga prejeli na občnem zboru, svoje predloge pa pošljete uredništvu Slovenskega čebelarja (g. Miheliču).

SLOVENSKI ČEBELAR V NOVI PODOBI

ŠESTDESET LET DELOVANJA ČEBELARSKE DRUŽINE "PETER MOČNIK" STUDENCI-PEKRE IZ MARIBORA

Bruno Krištof

To leto si bomo zapomnili po številnih vremenskih, vojnih in naravnih katastrofah, pa tudi po velikem številu čebelarstvih obletnic, predvsem tistih, ki so opazno zaznamovale minuli čas. Marsikdo se bo ob tem zamislil, saj je bila pogosto prav preteklost odločilna za vse, kar zdaj imamo in kar smo dosegli. Marsikdo si lahko pripiše zasluge za številne pridobitve, čeprav je bilo prizadevanje zanje pogosto povezano z odpovedovanji posameznika za ceno kakovosti lastnega družinskega življenja ali česa drugega. Ob takem razmišljanju se bom osredotočil le na 60-letnico obstoja Čebelarstvene družine "Peter Močnik" Studenci-Pekre, saj sem bil vrsto let njen predsednik.

Čebelarstvena družina "Peter Močnik" je bila ustanovljena jeseni leta 1945 v Pekrah pri Mariboru. Za ta namen so se najbolj zagnani čebelarji – večina jih je bila iz Pekar pri Mariboru – na ustanovnem sestanku sešli v prostorih osnovne šole v tem kraju. Njihova zamisel je bila sprejeta z velikim odobravanjem, bila pa je tudi potrebna, saj so v vihuri druge svetovne vojne propadla številna čebelarstva, nekaj čebelarjev pa je izgubilo tudi svoja življenja. Vse to me je ob razmišljanju o teh dogodkih tudi spodbudilo k pisanju.

Ob tej okrogli obletnici ne nameravam podrobno pisati o zgodovini čebelarstvene družine, saj je ta preobsežna, kljub temu pa naj navedem nekaj pomembnih dosežkov. Naša čebelarstvena družina je bila v preteklosti – in tako je še dandanes – dobro znana skoraj vsem čebelarjem v Sloveniji. Ves čas svojega obstoja je zelo dejavna na področju izobraževanja starejših, predvsem pa mlajših čebelarjev. Kot ena izmed članic Čebelarstvene zveze Maribor je razvila svoj družinski prapor, skrbela pa je tudi za družabno življenje čebelarjev. Za člane je pripravila številna predavanja o higienski pridelavi in prodaji medu. Vključevala se je tudi v krajevno družbeno in politično življenje. Dobre namere ob

nakupu zemljišča za zgraditev čebelarstvenega doma je, žal, preprečila tedanja zakonodaja. Ob vsem tem pa seveda ne moremo pozabiti izjemnih uspehov mladih čebelarjev, ki po nekaj letih premora na tekmovanjih mladih čebelarjev znova osvajajo najvišja mesta, postavitve šolskega čebelnjaka, možnosti za vpis predmeta čebelarstvo (prvič v Sloveniji) v osnovnošolsko spričevalo kot fakultativnega predmeta in vzpostavitev zelo dobrega sodelovanja z osnovno šolo Janka Padežnika na Studencih. Prav tako ne smemo pozabiti na zelo upešno organizacijo 3. ter predvsem 9. srečanja in tekmovanja mladih čebelarjev na tej šoli, ki se ga je udeležil tudi predsednik tedanje SZDL.

Zelo dobro je bilo tudi sodelovanje s slovenskim čebelarstvenim društvom iz Šmihela na avstrijskem Koroškem, to je iz rojstega kraja g. Petra Močnika. Družina si je velik ugled pridobila med simpatizerji čebelarjev, to pa je olajšalo njeno delo, saj so bila njena prizadevanja v okolju, v katerem je delovala, bolj razumljena in s tem tudi dobro sprejeta. Zgodovina Čebelarstvene družine "Peter Močnik" Studenci-Pekre je tako bogata, da je ne smemo pozabiti. Morda bo ta sestavek obudil spomine pri nekaterih starejših članih, ki so s prostovoljnim delom pripomogli k zavedanju vrednim dosežkom, za čebelarje, ki so postali člani v zadnjem času, pa bosta zanimivi predvsem informacija in pripoved o marljivem delu čebelarstvenih zanesenjakov tedanjega časa. Prav bi bilo, da bi vsaj skromno zaznamovali ta jubilej.

Naj mi bo ob tej priložnosti kot čebelarju s 54-letnim čebelarstvenim stažem in z 20-letnim stažem vodenja čebelarstvene družine "Peter Močnik", za katero sem v svojih najboljših letih žrtvoval veliko ur, dovoljena dobra mera nostalgije. Ta je predvsem posledica mojih občutkov, da je nekdanje delo dandanes, žal, vse premalo cenjeno.

ČD Koper sodeluje pri usposabljanju mladih iz držav Evropske unije

Goran Kalister

Obalno čebelarstveno društvo Koper se je tudi letos dejavno vključilo v projekt mednarodne mladinske izmenjave, ki jo je v sodelovanju z organizacijo Zola

Youth Group iz Bologne (Italija) pripravil Klub študentov občine Koper. Projekt je potekal od 5. do 13. julija 2006 na dveh lokacijah – najprej v Bologni, potem pa

V Italiji nas je sprejela gospa Marilena Melchiorri

še v Kopru. Pri projektu je sodelovalo 34 mladih iz osmih držav Evropske unije, in sicer iz Češke, Estonije, Finske, Poljske, Slovaške in Španije ter seveda tudi iz Slovenije in Italije.

Projekt, poimenovan "Koza-rec Evrope", je projekt spoznavanja sodelujočih držav in njihovih kultur, ob tem pa tudi dveh evropskih mest, Bologne in Kopra. Zanimiva izkušnja je udeležencem dala možnost globljega razumevanja evropske skupnosti kot celote in spoznanje, da smo Evropa preprosto ljudje, ki jih povezuje evropska identiteta. S sklepanjem medsebojnih prijateljstev smo prispevali svoj delež k "novi Evropi" – k trajnemu partnerstvu za prihodnje generacije.

Med številnimi delavnicami, ki smo jih pripravili, smo tako udeležencem kot lokalni mladini v Bologni in Kopru predstavili slovensko kulturo, običaje, mentaliteto in kulinariko. Ker med vse to gotovo sodijo tudi naša kranjska čebela, med in drugi čebelji pridelki, smo organizatorji pripravili in uspešno izvedli tudi dejavnosti, ki naj bi mlade поблиže seznanile s čebelarstvom na našem območju.

V četrtek, 6. julija, nas je sprejela predstavnica občine Zola Predosa ga. Marilena Melchiorri. Med drugim smo ji podarili tudi odličen slovenski med. Istega dne v večernem času so predstavniki vsake države v okviru programa pripravili predstavitev svoje tradicionalne hrane oziroma pijače. Slovenci smo se poleg drugega predstavili tudi z domačim medom.

Ko smo v nedeljo, 9. julija, prispeli v Koper, smo udeležencem razdelili brošure, ki nam jih je za ta namen poslal tajnik ČZS g. Anton TOMEČ.

V sredo, 12. julija, nas je v Pretorski palači sprejel podžupan Kopra g. Jani Bačić, potem pa smo pripravili okroglo mizo o mladih v Evropski uniji, ki jo je vodil vodja projektov v Predstavništvu Evropske komisije v Sloveniji g. Aleksander Romanovič. V zahvalo smo mu podarili tudi slovenski med.

Istega dne popoldne smo obiskali in si ogledali še kleti Vinakoper. Na našem območju imata velik pomen tako vino kot med, saj sta del tradicije, ki jo želimo ohraniti in predstaviti širši Evropi. Prav zato je po ogledu vinskih kleti goste sprejel podpredsednik ČZS g. Rajko Kalister ter jim ob tej priložnosti predstavil delovanje ČZS in OČD Koper ter čebelarjeve dejavnosti, ob pomoči računalniške projekcije pa tudi kranjsko čebelo in slovensko čebelarstvo.

Gostje so bili navdušeni nad prikazanim, tako da so gostitelja dobesedno zasuli z vprašanji o življenju čebel

ter o pridelavi medu in drugih čebeljih pridelkov. Zlasti navdušeni so bili nad prikazanimi fotografijami, ki jih je s svojimi sodelavci pripravil podpredsednik ČZS Franc ŠIVIC.

Zaradi tolikšnega navdušenja in zanimanja mladih bi želeli, da bi v okviru prihodnjih projektov pripravili več delavnic, v katerih bi mladi podrobneje spoznavali čebelarstvo, med drugim pa bi obiskali tudi sedež Čebelarke zveze Slovenije v Lukovici, kjer bi jim lahko predstavili tudi čebelarsko šolo Antona Janše.

Sprejem pri podžupanu Kopra. (Foto: G. Kalister)

Degustacija pridelkov.

Udeleženci mednarodne mladinske izmenjave.

Med deluje močnejše kot antibiotiki V nasprotju s t. i. "medimedom" pa med lahko vsebuje spore bakterij

Mihael Urban/DDP

Za zdravljenje kroničnih ran zdravniki v nemškem mestu Bonn spet uporabljajo staro domače zdravilo – med. Ta naj bi bil učinkovitejši od antibiotikov, saj so ti pri zelo odpornih klicah dostikrat povsem brez moči. Seveda pa za ta namen ni dober kakršen koli med. V nasprotju z "medimedom" lahko namreč med vsebuje tudi spore bakterij.

Po izkušnjah bonskih zdravnikov med dostikrat bolje deluje na rane kot antibiotiki. S t. i. medicinskim medom, poimenovali so ga "medimed" (oz. "medihoney"), so v nekaj tednih pozdravili celo kronične rane, okužene z zelo odpornimi bakterijami.

Kaj je medimed?

Medimed je označen z znakom CE za medicinske proizvode. Njegova kakovost je pod stalno kontrolo. Sestavljata ga dve različni vrsti medu. Med izvira z dreves in grmovnic iz rodu *Leptospermium*, ki rastejo na Novi Zelandiji in Avstraliji. Med teh dreves ima izjemno velik antibakterijski učinek, to svojo lastnost pa ohrani tudi, če ga razredčimo za 10 %. Zakaj se to zgodi, še ni znano. Verjetno gre za mešanico rastlinskih fenolnih substanc, ki uničujejo bakterije na ranah. (Op. pr.) Zelo znan je med, ki ga domačini imenujejo manukin med.

Dandanes vemo, zakaj med deluje antiseptično. Ko čebele proizvajajo med, mu dodajajo encim glukoza-oksidadza. Ta skrbi, da iz sladkorjev v medu nenehno nastajajo majhne količine vodikovega peroksida, ki je učinkovit antiseptik.

In kakšna je prednost vodikovega peroksida v medu v primerjavi s farmacevtskim vodikovim peroksidom? Prednost je v tem, da v medu nenehno nastaja nov vodikov peroksid, zato za uničenje bakterij na ranah zadostujejo že majhne koncentracije. Pri uporabi farmacevtskega sredstva bi morali uporabiti velike količine, ker vodikov peroksid sčasoma izgublja svojo učinkovitost. V velikih koncentracijah pa ne škoduje samo bakterijam, ampak tudi kožnim celicam.

Domača zdravila znova postajajo vse pomembnejša

Zaradi vse večje odpornosti klic na antibiotike bodo za zdravljenje ran spet postala zanimiva stara domača sredstva. Zdravniki odsvetujejo samozdravljenje z naravnim medom, saj med, ki ni posebej pripravljen za ta namen, lahko vsebuje spore bakterij.

Že stari Egipčani so vedeli, da lahko med pospešuje zdravljenje ran.

Obladke iz medu so za hitrejšo celjenje ran uporabljali tako med prvo kot tudi med drugo svetovno vojno. Ta domača zdravila pa so pozneje v ozadje potisnili antibiotiki. "Zdaj se na kliniki spopadamo s klicami, ki so odporne skoraj proti vsem antibiotikom," je izjavil Arne Simon z univerzitetne pediatrične klinike v Bonnu.

Manj bolečin, hitrejša celjenje

Že nekaj let uporabljajo pediatri v Bonnu za nego ran medicinski med. Uspeh je presenetljiv, poroča specialistka za nego ran Zofka Kai. "Odmrlo tkivo hitreje odpada in rana se hitreje celi." Poleg tega je manj boleče tudi menjavanje povojev in oblog, saj je obkladke lažje odstraniti, pri tem pa ne poškodujejo na novo nastalih kožnih slojev.

Po navedbah znanstvenikov uničuje "medimed" zelo odporne klice tipa MRSA in ima podoben učinek celo kot antibiotik mupirocin, s tem pa postaja vse večja konkurenca lokalnemu antibiotiku MRSA. To je pokazala tudi študija, ki so jo nedavno izvedli avstralski raziskovalci. Prednost "medimeda" je v tem, da bakterije med zdravljenjem ne razvijejo odpornosti.

Za celjenje ran uporablja med povprečno dva duca-ta nemških klinik.

Kljub velikim uspehom pa do nedavnega ni bilo veliko študij, ki bi potrdile učinkovitost "medimeda" za zdravljenje ran. Zato nameravajo zdravniki iz Bonna skupaj s kolegi iz drugih mest vrednost svojih raziskav preveriti v obsežni študiji.

Vir: Stern, 27. julij 2006

Prevod: Norbert Jedlovčnik

Podjetje Dadant&Sons je tržišču ZDA ponudilo novo integrirano sredstvo za zatiranje varoj, imenovano SucrocidTM

Največje podjetje v ZDA za oskrbo čebelarjev s panji in opremo je ameriskemu tržišču ponudilo novo integrirano sredstvo za zatiranje varoj. Kot pišejo, je sredstvo učinkovito in ni nevarno za čebele in čebelarja. Sredstvo je v obliki tekočega koncentrata, pakiranega v plastenke, pred uporabo pa ga je treba razredčiti z vodo. V približno liter vode stremo tri jedilne žlice Sucrocida, potem pa s to raztopimo poskropimo čebele na satju. Učinkovit je le, če so čebele popolnoma mokre. Priporočajo trikratno uporabo s presledkom sedem do deset dni. Aktivna snov je saharozni oktaoat ester (Sucrose Octanoate Esters), sredstvo pa je vsebuje 40 odstotkov. Za zatiranje varoj v tridesetih panjih je cena nekaj manj kot 20 ameriških dolarjev. Sredstvo doslej še ni registrirano za prodajo zunaj ZDA.

VIR: ABJ, oktober 2005, spletna stran:
<http://www.dadant.com> in
https://www.dadant.com/catalog/product_info.php?products_id=714.

Priredil: urednik J.M.

Enkratno in dvakratno pretresanje čebeljih družin kot način zdravljenja hude gnilobe čebelje zalege (A. Lindström, Univerza kmetijskih znanosti, Švedska – Vida apicola, št. 133, 2005)

Postopek enojnega in dvojnega pretresanja čebel so v treh sezonah izvedli pri 60 družinah s simptomi okuženosti s hudo gnilobo. Najprej so pri vseh družinah ugotovili število prizadetih celic. Čebele so pretresali v 10-satne LR-panje z novimi satnicami na novih satnikih. Od 60 družin so 30 družin pretresli samo enkrat, 21 pa dvakrat. V zadnjem primeru so bile čebele v novem panju dva dni, potem pa so jih znova pretresli v drug panj.

Ves čas preizkusa so jemali vzorce čebel ter preverjali okuženost s sporami povzročitelja hude gnilobe. Naslednje štiri tedne so testiranje ponavljali enkrat na teden, nato pa do konca sezone enkrat na mesec.

Po končani raziskavi je ostalo 23 družin, od teh je bilo 9 družin pretresenih po dvakrat, 14 družin pa po enkrat. V vseh se je okuženost s sporami hude gnilobe zmanjšala z značilnega bolezenskega stanja na nezaznavno raven.

Med obema načinoma postopka ni bilo občutnih

razlik, na končni rezultat pa prav tako ni vplivalo začetno število obolelih celic. Preizkus je pokazal, da je v boju proti hudi gnilobi lahko uspešna tudi ta metoda
Povzel: Alojz Kavčič

Genska tehnologija – Dežela Baden-Württemberg načrtuje genske poskuse s koruzo, čebelarji pa želijo to preprečiti

Kot je 7. 2. 2006 v časopisu zapisalo ministrstvo za kmetijstvo nemške dežele Baden-Württemberg, bo deželna vlada sodelovala pri zveznem programu varovanja soobstoja nespremenjenih in gensko spremenjenih organizmov (GSO). V različnih raziskovalnih enotah Deželnega inštituta za rastlinstvo v Forscheimu naj bi tako gojili gensko spremenjeno koruzo (MON 810), katere cvetni prah je usoden za žuželke in seveda tudi za čebele. Minister Peter Hauk želi na ta način pridobiti nove ugotovitve glede možnosti soobstoja gensko spremenjenih in nespremenjenih rastlin. Če bo deželna vlada prevzela vlogo prvega "pobudnika za pridelavo gensko spremenjenih rastlin", čeprav so se kmetje po nasvetu svojih zveznih združenj za zdaj odpovedali pridelavi gensko spremenjene kornuze Bt (*Bacillus thuringiensis*), bo to za čebelarje v tej deželi politično usoden znak. Čebelarji trdijo, da sožitje GSO s čebelarstvom ni mogoče, saj so v dolini reke Ren kmetijsko obdelane predvsem majhne parcele, to pa je bilo v najnovjšem zakonu o GSO zanemarjeno ali vsaj premalo upoštevano. Kritični so bili predvsem zato, ker je opraševanje s čebelami na voljo tako rekoč brezplačno.

Predsednik Zveznega združenja čebelarjev Ekkehard Hülsmann ne more razumeti, kako lahko ministrstvo za kmetijstvo nekaj načrtuje, ne da bi se prej posvetovalo s čebelarskim združenjem. Ob tem opozarja na predpis o uporabi plantomicina, saj ta dokazuje, da je bilo v preteklosti mogoče poiskati rešitve, ki so bile sprejemljive tako za čebelarje kot za sadjarje, s tem pa je bilo ustvarjeno tudi medsebojno zaupanje.

V svojem dopisu Hülsmann kmetijskega ministra Petra Hauka posebej poziva, naj v raziskave o gensko spremenjeni kornuzi vključi tudi čebelarje.
Imkerfreund 8/2006.

Zatiranje poapnele zalege

V raziskavah, namenjenih zatiranju poapnele zalege, so ugotovili, da bakterija CBB, ki jo je odkril dr. Jacobson iz Izraela, v laboratoriju zavira rast povzročitelja poapnele zalege *Ascophæra apis*. Čebelarji ta bakterija ne škoduje. Drugo do okolja prijazno

sredstvo je apiguard proizvajalca Vita-Europe Ltd., ki vsebuje kristale timola, ki ga uporabljamo tudi za zatiranje varoe, prav tako pa zavira nastanek poapnele zalege. Da bi lahko ugotovili učinkovitost delovanja bakterije CBB na poapnelo zalego, bodisi same bodisi skupaj z apiguardom, so jo testirali tudi na terenu. Poskuse so izvajali spomladi in poleti leta 2003 in 2004 na območju Tesalonike na severu Grčije. V prvem letu so 30 čebeljih družin pasme *Apis mellifera macedonica* umetno okužili s povzročiteljem poapnele zalege in jih razdelili v tri poskusne skupine. Prva skupina je prejela štirikrat po en liter sladkorne raztopine (60-odstotna koncentracija), v kateri je bila bakterija. Druga skupina je prejela štirikrat po en liter sladkorne raztopine z bakterijo CBB v časovnem presledku po en teden, vsakokrat s 25 grami apiguarda. Kontrolna skupina pa je prejela čisto sladkorno raztopino brez dodatkov. Leta 2004 so prvim trem skupinam dodali še četrto, ta pa je

samo enkrat prejela 25 g apiguarda.

Poskusi leta 2003 so pokazali, da se je okužba v prvi skupini zmanjšala približno za 72,2 %, v drugi za 83,9 % in v kontrolni skupini za 7,8 %. Tudi razvoj družin v prvi in drugi skupini je bil občutno boljši kot v kontrolni skupini. Ob nadaljevanju postopka leta 2004 je bila učinkovitost bakterije manjša kot leta 2003. V prvi skupini je bila okužba manjša za 58,9 %, v drugi za 61,1 %, v kontrolni skupini pa za 9,1 %. V skupini, v kateri je bil uporabljen izključno apiguard, se je okužba zmanjšala za 53,9 %.

Izidi obeh poskusov kažejo, da tako bakterija CBB kot tudi apiguard zavirata rast povzročitelja poapnele zalege. Za spremljanje učinkovitosti v naravnih razmerah so poskusi enako kot leta 2004 potekali tudi od pomladi 2005 naprej pri umetno okuženih čebeljih družinah v petih različnih čebelarstvih.

DBJ, 7/2006, str. 30.

Čebelarско društvo Ljubljana Moste-Polje

Vabilo na štirinajsto ocenjevanje slovenskih medov

Čebelarско društvo Ljubljana Moste-Polje letos že štirinajstič organizira ocenjevanje slovenskih medov. Na ocenjevanje se lahko prijavi vsak/-a čebelar/-ka, ki je član/-ica CZS in ki odda ustrezne vzorce.

Od vsake vrste medu lahko odda v ocenjevanje samo po en vzorec. Vzorca morajo biti oddani v 720 ml steklenih kozarcih brez oznak. Na kovinskih pokrovi mora biti nalepka s točnim naslovom čebelarja, telefonsko številko, naslovom čebelarskega društva, katerega član je, in z oznako vrste medu.

Zainteresirani čebelarji naj vzorce osebno prinesejo **v soboto, 7. oktobra 2006, od 9. do 15. ure, v zadružni dom v Zadvoru, Cesta II. grupe odredov 34.** Za vsak vzorec, namenjen za ocenjevanje, je treba ob oddaji plačati 2.500 SIT kotizacije. Ob tem mora lastnik vzorca izpolniti tudi izjavo ter jo oddati skupaj z vzorci. S to izjavo jamči, da so med proizvedle njegove čebele na ozemlju Republike Slovenije, in izjavlja, da ga podarja v dobrodelne namene. Vzorcev in kotizacije ne vračamo, ne glede na to, ali je bil vzorec nagrajen ali ne.

Ocenjevanje vzorcev bo 7. in 8. oktobra. Rezultati ocenjevanja bodo na voljo na spletni strani društva: www.geocities.com/cebelarsko_drustvo_ljimp. Slovesna izročitev priznanj bo **v nedeljo, 11. decembra 2005 ob 9. uri v prostorih zadružnega doma v Zadvoru.**

Novo!

Kdor vzorca ne more prinesiti osebno, ga lahko pošlje tudi po pošti na naslov **Anton Kremesec, Novo Polje c. XII/10, 1260 Ljubljana-Polje.** Tako poslan vzorec mora biti primerno zavarovan in opremljen z oznako lomljivo. Priloženi morajo biti prijava z oznako vrste medu, osebni podatki in številko telefona, izjava o izvoru in odstopu vzorca ter skupni znesek kotizacije za vse poslane vzorce.

Čebelarско društvo Ljubljana Moste-Polje se zavezuje, da bo ocenjevanje izvedlo v skladu s pravilnikom o ocenjevanju medu. Podrobne informacije lahko dobite po tel.: **031/683 015 in 040/556 852** ter na spletni strani društva www.geocities.com/cebelarsko_drustvo_ljimp.

Tam lahko najdete tudi pravilnik, obrazca za prijavo in izjavo, po ocenjevanju bodo tam objavljeni tudi rezultati.

Vljudno vabljeni!

Predsednik ČD Ljubljana Moste-Polje Jože Rus

Spremembe podpor za spodbujanje razvoja čebelarstva na Hrvaškem vznemirile tamkajšnje čebelarje

Hrvaški sabor je 13. julija letos sprejel zakon o vrstah in višini podpor za čebelarstvo. Tako bodo čebelarji, ki imajo letos registriranih več kot 30 čebeljih družin, prejeli 4,5 kune (približno 148 SIT) subvencije za vsak kilogram medu, ki ga bodo prodali registriranemu odkupovalcu. Za čebelje matice bodo dobili 15 kun (približno 495 SIT) subvencije samo, če bodo vzredili več kot 100 matic na leto.

Letošnja sprememba podpore iz podpore na panj v

podporo na kilogram prodanega medu je med čebelarji izzvala val negodovanja. Moti jih, da so v sistem podpor vključena samo čebelarstva z več kot 30 panji in da bodo podpore dobili samo za med, ki ga bodo prodali registriranim odkupovalcem. Če vlada ne bo privolila v njihove zahteve in če ne bo znova uvedla do zdaj veljavnega sistema podpor na panj, grozijo, da bodo jeseni organizirali proteste.

Vir: Pčelarski savez Hrvatske — spletna stran
<http://www.pccl.hr/novosti.php>

Priredil: urednik J. M.

Obvestila

PRIPREDITVE V OKVIJU TEDNA VSEŽIVLJENJSKEGA IZOBRAŽEVANJA PRI ČZS OD 7. 10. DO 20. 10. 2006

1. Čebelarski center Lukovica, 19. 10. 2006, ob 10. uri

Tema: Dosežki izobraževanja čebelarjev v zadnjih petih letih ter razvojne usmeritve.

Vsebinska zamisel in izvajalci: Prikaz dela s slikami in pregledne predstavitve dela izvajalcev Letnih načrtov usposabljanja čebelarjev v letih 2004, 2005 in 2006 na naslednjih področjih:

- ustanovitev Šole čebelarjenja Anton Janša pri ČZS in dozdajšnje delo šole,
- usposabljanje v okviru Svetovalne službe,
- usposabljanje v območnih izobraževalnih središčih.

Oblika: Predstavitve posameznih izvajalcev, podprte z internimi pisnimi informacijami, ki bodo pripravljene za ta namen, ter z zbranimi in izbranimi fotografijami, razstavljenimi na panojih.

2. Učno-razvojno središče čebelarjev — "Kmetija Anžek", Tolsti vrh, Ravne na Koroškem, od 7. 10. do najmanj 21. 10. 2006, z začetkom ob 10.15

Teme:

- Razvoj in dosežki usposabljanja čebelarjev.
- Odprtje čebelarske poti Prevalje-Pliberk.
- Zgodovinski pregled usposabljanja čebelarjev v Prevaljah in ustanovitev učne skupine starejših čebelarjev.

3. Pivka, 20. 10. 2006, ob 15. uri

Tema:

- Pogled na usposabljanje čebelarjev iz Pivke in okolice v prihodnjih nekaj letih.
- Razvojna usmeritev Izobraževalnega središča v Slovenski vasi s predstavitvijo didaktične opreme, kupljene ob finančni pomoči Ministrstva za kmetijstvo in evropskega sklada. Predavanje bo potekalo v okviru Programa ukrepov na področju čebelarstva.

K udeležbi vabimo čim več čebelark in čebelarjev, saj so vse prireditve brezplačne!

Izobraževanje čebelarjev pri ČZS

Resna kršitev pravil rejskega programa PRO

Strokovni svet Priznane rejske organizacije za kranjsko čebelo (PRO) je na 16. redni seji, v četrtek 17. avgusta 2006, razpravljala o izvajanju rejskega programa za kranjsko čebelo na področju vzreje in selekcije, ter o drugih aktualnih vprašanih iz dejavnosti PRO. V tem okviru je obravnavala tudi potek dejavnosti v odobrenih vzrejališčih in njihovo skladnost s sprejetim letnim programom. Ugotovil je, da se je letos zgodila večja kršitev pravil letnega rejskega programa.

Tudi letos aprila je strokovna delovna skupina, ki jo je imenoval PRO, presojala vsa za registracijo prijavljena vzrejališča matic v Sloveniji. Pri vzrejevalcu Ladislavu Vozlju, Dragovšek 18, Šmartno pri Litiji, je ugotovila, da ne izpolnjuje pogojev za registracijo in ga obvestila, da za leto 2006 ne more pridobiti ustreznega dovoljenja. Kljub prepovedi vzreje, je g. Vozelj v Slovenskem čebelarju, št. 6, 2006, objavil oglas, da "sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev".

Strokovni svet ostro nasprotuje takemu postopanju in zlorabi možnosti oglašanja v društvenem glasilu. To meče slabo luč na celotno vzrejno dejavnost in je v posmeh naporom PRO. Namesto da bi plodno sodelovali pri odpravljanju težav v vzrejališčih, moramo razmišljati, kako v prihodnje podobne primere učinkovito preprečiti in sankcionirati. PRO je namreč po zakonu dolžna dosledno izvajati rejski program, v katerega sodita tudi promet in vzreja plemenskega materiala.

Člani strokovnega sveta PRO

Tečaj žganjekuhe

Čebelarstva zveza Zgornje Gorenjske organizira skupaj s sekcijo za pridelavo medenih pijač iz Maribora tečaj žganjekuhe.

Tečaj bo potekal v prostorih sejne sobe občine Cerklje na Gorenjskem, in sicer v soboto,

21. oktobra 2006, začetek ob 9. uri.

Tečaj bo vodil gospod Esad Šabanović, priznani strokovnjak tehnolog nekdanjega Talisa in Apisa.

Program tečaja:

- žganjekuha po starem in sodobnem načinu,
- degustacija žganj,
- degustacija medenega likerja,
- izdelava medenih likerjev.

Cena tečaja je 10.000 SIT, udeleženci pa jo plačajo pred začetkom tečaja. Vsak udeleženec prejme steklenico medenega likerja in gradivo. Tečaj bo organiziran, če bo **do 10. oktobra** prijavljenih najmanj 30 udeležencev.

Prijave sprejema: Drago Kotnik: GSM 041 842 621, ali na E-pošto: dragokotni@volja.net

ČZZG

Čebelarstvo društvo Sežana
Gregorčičeva 2, 6210 Sežana

MEDNARODNO OCENJEVANJE MEDU V SEŽANI

Spoštovane čebelarke in čebelarji!

Vabimo vas, da se udeležite letošnjega mednarodnega ocenjevanja medov, ki ga organizira Čebelarstvo društvo Sežana.

Čebelarstvo društvo Sežana si že vrsto let prizadeva za izboljšanje kakovosti čebeljih pridelkov in izdelkov svojih čebelarjev. Za ta namen je organiziralo številne izobraževalne tečaje in izvedlo poklicno izobraževanje za svoje čebelarje. Lani je naše društvo organiziralo že 6. mednarodni natečaj za izbor najboljših medov Krasa, Furlanije - Julijske krajine in Istre.

Za nami je se eno čebelarstvo leto in tudi letos bomo v Sežani pripravili ocenjevanje medov na najvišji ravni. Na

tokratno ocenjevanje medov so poleg vseh slovenskih čebelarjev vabljeni tudi čebelarji iz sosednjih držav, to je iz Italije, Hrvaške in Avstrije. Prav tako so prisrčno vabljeni tudi čebelarji iz drugih držav. Konkurenca je iz leta v leto večja, to pa dokazujejo tudi številna tekmovanja v državi. Tisti čebelarji, ki se jih redno udeležujejo, to prav gotovo vedo in imajo s tem tudi že svoje izkušnje.

Med bo ocenjevala državna komisija, ki jo bodo sestavljali priznani strokovnjaki pod vodstvom dr. Anamarije Plestenjak. Najboljši medovi bodo nagrajeni. Glede na prejete ocene bodo vzorci prejeli bronasto, srebrno in zlato priznanje. Najboljši medovi v posamezni kategoriji bodo prejeli posebna priznanja.

Po tekmovalju si bodo udeleženci lahko ogledali tudi razstavo sodobne tehnike in priprav za čebelarstvo, pokušali letošnje najboljše ocenjene medove ter se udeležili še družabnega srečanja.

*Predsednik ČD SEŽANA
Ivan Atelšek*

Ocenjevanje bo potekalo v skladu s pravilnikom o ocenjevanju medu, ki ga je sprejel UO ČZS 15. 3. 2003:

1. Na ocenjevanje se lahko prijavi vsak čebelar, organiziran v ČZS, iz tujine pa člani, ki so organizirani v čebelarska združenja.
2. Pristojbina za ocenjevanje je 2.500 SIT; vplačati jo je treba na TRR: 10100-0034942111 ČD Sežana, pred oddajo vzorca. Paketu je potrebno priložiti potrdilo o plačilu.
3. Vzorce se odda v novih steklenih kozarcih prostornine 370 ml, Fi 66 mm, zaprt z novimi kovinskimi pokrovi. Za en vzorec sta potrebna dva takšna kozarca napolnjena z medom. V kozarcu mora biti neto 450 g medu.
4. Vzorec mora biti opremljen z etiketo, na njej pa mora biti navedeno: vrsta medu, ime in priimek in točen naslov čebelarja, L (lot – št. s katero je označena posoda), pašni okoliš, neto masa, uporabno najmanj do: mesec in leto (2 leti od meseca točenja), za tuje čebelarje pa še država izvora medu. Vzorcju je treba priložiti izpolnjeno in podpisano izjavo. Če čebelar pošilja več vzorcev iz istega pašnega okoliša, zadostuje ena izjava za vse vzorce, sicer pa jo je treba za vsak vzorec posebej.
5. Senzorično ocenjevanje medu bo potekalo 14. 10. 2006, podelitev priznanj pa bo 28. 10. 2006 v društvenih prostorih v Povirju.
6. **Vzorce bomo zbiral od 1.-10. 10. 2006 pri g. Bogomirju Furlanu, Brkinčeva 24, 6210 Sežana (tel.: 05 73 46 054).**

Ocenjevanje:

1. Glede na botanični izvor medu bodo vzorci razvrščeni v naslednje vrste: akacijev med, kostanjev med, lipov med, hojev med in smrekov med. Če vzorec ne ustreza nobeni izmed navedenih sort, bo ocenjen kot cvetlični ali gozdni med. Posamezni vzorci cvetličnega ali gozdnega medu bodo ocenjeni v dodatnih kategorijah (rešelikov med, med divje češnje, javorjev med ...) le, če bo prispelo vsaj 5 vzorcev iste kategorije.
2. Pri oceni zunanjega videza bo komisija upoštevala pravilo o napolnjenosti kozarca. Istočasno bo preverila skladnost deklaracije vzorca z določili Pravilnika o medu in Pravilnika o splošnem označevanju predpakiranih živil. Če vaše etikete niso v skladu z novo zakonodajo, zahtevane podatke čitljivo izpišite na samolepilni etiketi in jo nalepite na oba kozarca vzorca. Lahko pa svojo etiketo dopolnite z zahtevanimi podatki. Videz same etikete se ne ocenjuje, vendar vam pravilna vsebina lahko prinese dodatno točko.
3. Med, ki vsebuje več kot 18,6 % vode, bo izločen iz ocenjevanja, prav tako tudi med, ki je zakisan ali ima tuj vonj, ki ni lasten medu, ali ima kakšno drugo pomanjkljivost, ki je opredeljena kot izločitveni razlog v državnih predpisih o medu.
4. Med ne sme vsebovati več kot 10 mg HMF na kg medu, česar komisija ne preverja za vsak vzorec, lahko pa to preveri naknadno po naključnem izboru vzorca. Enako velja za pelodno analizo in ugotavljanje ostankov nedovoljenih substanc v medu, ki so predmet izjave lastnika vzorca. Da zaradi HMF ne bi nastajale težave, obvezno oddajte v oceno med letošnjega točenja.
5. Vzorci bodo ocenjeni glede na videz (čistost, barva, bistrost), vonj, okus in armo (sortna značilnost, obstojnost arome). Če vzorec ustreza navedeni sorti, mu ocenjevalec dodeli dodatno točko.

Izjava

Čebelar _____ iz _____ izjavljam, da so oddane vzorce medu nabrale moje čebele na območju _____ (pašni okoliš, za tuje čebelarje državo izvora medu). V svojem čebelarstvu ne uporabljam antibiotikov. Varoe zatiram z registriranimi ali dovoljenimi sredstvi tako, kot je to predpisano s smernicami dobre čebelarske prakse. Med ni starejši od enega leta, v zalogi ga imam najmanj 100 kg.

V _____, dne _____ Podpis čebelarja: _____

Ker je kar nekaj posebnosti pri sklanjanju imen, vas prosimo, da izpišete svoje ime in priimek tako, kot želite, da sta napisana na priznanju.

Čebelarsko društvo Sežana

SONARAVNO ZATIRANJE VAROE HLAPILNIK BS-05

- UČINKOVITA UPORABA BREZ ROČNEGA URAVNAVANJA PRI SPREMEMBAH TEMPERATURE
- PREPROSTA UPORABA V STANDARDNIH AŽ- IN NAKLADNIH PANJIH
- POČASNO POVEČEVANJE KONCENTRACIJE MRAVLJINČNE KISLINE
- ZA VEČKRATNO UPORABO

NANOKEM, d.o.o.

Rečna ulica 6, Ljubljana

Tel/faks: +386 1/ 251 16 53, GSM: +386 41 863 876

PAKETNA DOSTAVA

V spomin

Vse pisce osmrtnic prosimo, da pri imenu pokojnika navedejo tudi datum ali vsaj letnico rojstva in smrti. Ta podatek pogosto potrebujejo pisci različnih zgodovinskih spisov, npr. društvenih zbornikov, kot tudi drugi. Vsem lepa hvala.

Uredništvo

**DRAGO ŠALAMUN
(1951–2005)**

nami.

Rodil se je leta 1951 v Stari Novi vasi in se po treh letih svojega življenja preselil na Grlavo. Po končani osnovni šoli se je izsolal za zidarja in se zaposlil. Leta 1975 se je preselil na Zgornje Krapje, si tam ustvaril družino in že leta 1979 začel čebelariti z tremi družinami. Leta 1985 je postal član Čebelarskega društva Ljutomer, pozneje pa je bil dve leti tudi predsednik.

Leta 1990 je kupil prevozni čebelnjak in tako čebelaril povprečno s 35 družinami. Leta 1995 je kupil star čebelnjak, zgrajen danega leta 1899, in v njem uredil čebelarški muzej. Z obiskovalci svojega muzeja je najpogosteje razpravljal o čebelarstvu nekoč in danes.

Čebelarji se mu zahvaljujemo za vse njegovo delo in pomoč. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Čebelarji ČD Ljutomer

**ANTON FALE
(1926–2005)**

Sredi decembra, ko narava in čebele počivajo in si nabirajo moči za novo življenje, se je iztekla življenjska pot našega člana Antona. Zgrudil se je 17. 12. 2005, ko je na zadnjo pot na gornjegrajsko pokopališče pospremil svojega soborca in prijatelja. Pokojni Anton se je rodil 11. 6. 1926 v Dolu pri Gornjem Gradu, pod vznožjem mogočne Menine planine. Rojstni hiši je ostal zvest vse svoje življenje. S čebelami se je seznanil že v otroških letih, saj so bile čebele pri hiši že več generacij, oče pa je bil znan kot napreden kmetovalec in čebelar. Prav on ga je tudi uvedel v skrivnostni svet čebel.

Čebelaril je z največ 30 družinami v AŽ-panjih. Anton je bil napreden kmet. Ni si ustvaril družine, to pa je v poznejših letih večkrat obžaloval, zlasti po smrti staršev, ko je ostal sam na kmetiji. Pri delu so mu pomagali bratje in sestre, zlasti še sestra Micka, in drugi sorodniki.

Anton je jeseni čebele lepo zazimil in upal, da bodo dočakale spomladansko prebujanje, žal pa tokrat tega ni dočakal. Za dolgoletno čebelarjevo in članstvo v društvu je prejel odličje Antona Janše III. stopnje. Ob tej priložnosti se je zahvalil besedami: "Jaz

sem čebelar malo pomagal, one so meni veliko."

Na pokopališču v Novi Štifi smo se številni čebelarji in prijatelji od njega poslovili s prapori. Spominjali se ga bomo kot veselnega in dobrega člana naše družine.

Čebelarica družina Gomji Grad

JOŽE LUNDER (1934–2006)

Ko se je v velikolaški pokrajini pomlad razmahnila v vsej svoji lepoti, ko so bila polja in travniki polni raznovrstnega cvetja, ko so bile čebele na vrhuncu svojega razvoja, je zahrbtna bolezen premagala Jožeta Lundera. Od člana naše družine smo se še zadnjič poslovili na ljubljanskih Žalah.

Na svet je prišel leta 1934 v železničarski družini v Dolnjih Podpoljanah. Že kot otrok se je navdušil nad čebelarjenjem, saj je bil že njegov oče dober in napreden čebelar. Veliko se je naučil od njega in tudi od sosednjih čebelarjev, saj je kot otrok velikokrat prenašal matice v skatlicah za vzgialice od čebelarja do čebelarja in tako večkrat slišal tudi o kakšni novi dogodivščini, kakršnih pri čebelarstvu nikoli ne zmanjka. Tako kot vse mlade fante, ki so končali šolsko obveznost, je tudi njega odneslo za boljšim kruhom v svet. Ustvaril si je družino, se naselil v Ljubljani, vendar je kot poklicni voznik veliko potoval tudi mimo rodne domačije in srce ga je vedno vabilo, naj se vrne v rodni kraj. Na Finkovem pri Velikih Laščah je poleg počitniške hišice zgradil tudi čebelnjak. Tako se mu je pred petnajstimi leti uresničila želja, da bi nadaljeval očetovo čebelarjenje. Po upokojitvi je imel več časa prisluhniti neokrnjeni, tihi naravi ter čebelarjem tako znanemu šumenju čebel. Žal pa je sadove svojega truda užival prekratek čas. Čebele na Finkovem še veselo šumijo in skupaj z bukovskimi gozdovi pojejo tiho, neskončno pesem, pesem, ki ne bo nikoli zamrla. Pokojnega Jožeta bomo ohranili v lepem spominu kot skromnega in poštenega člana velikolaške čebelarice družine.

ČD Velike Lašče

LUDVIK VOGRINC (1938–2006)

Ludvik se je rodil 4. avgusta 1938 v Halozah v številni kmečki družini, v kateri so bile del družinske tradicije tudi čebele. Samostojno je začel čebelariti leta 1974. Najprej je čebelaril le na med, pozneje pa se je lotil tudi pridelave matičnega mlečka in vzreje matic za svoje potrebe in za prijatelje.

Svoje bogate čebelarice izkušnje je zavzeto posredoval prijateljem v družstvu. Mlad po srcu se je vedno dobro razumel z mladimi po letih. Znal se jim je približati in jim posredovati lepote čebelarjenja. Njegovo več kot desetletno delo mentorja v čebelarstvu krožku na Osnovni šoli Cirkovce je bilo neprecenljivo. Na njegovo pobudo smo čebelarji iz Hoč pri tej osnovni šoli zgradili lep in prostoren čebelnjak, v katerem je Ludvik učil mlade praktičnega dela.

Za svoje delo v družstvu je prejel odličji Antona Janše III. in II.

stopnje ter vrsto društvenih priznanj. Še posebej vesel je bil priznanja Ivana Juraniča, ki mu ga je za delo na področju izobraževanja podelila MZČD Maribor.

Stanoviten v svoji ljubezni do čebel jim je ostal zvest do konca svojih dni. Bile so mu delovni vzor, dajale so mu življenjsko energijo. Tega se je zavedala tudi njegova družina. Zapustil je vzorno urejeno čebelarstvo, družina pa ga je podarila njegovemu najljubšemu učencu.

Ludvik Vogrinc bo ostal v lepem spominu vsem, ki smo ga poznali in z njim sodelovali.

Janez Brvar

ČD Alojz Greif Hoče

FRANC STOPAR (1910–2006)

Spolnil rad je vsakemu želje,
dur odprl mu in srce,
bil prijatelj je veselje,
njim oči po njem rose.

(France Prešeren)

Neizprosna smrt je spet posegla v naše čebelarice vrste in prenehalo je biti plemenito srce Franca Stoparja.

Rodil se je leta 1910 v Sevnici, kjer je obiskoval osnovno šolo. Tudi obrtno šolo je končal v Sevnici in se izučil za čevljarja. Rad se je spominjal svojih šolskih let in gospoda nadučitelja Josipa Mešička, saj je svoje učence naučil rezati in cepiti, gojiti sadno drevje in čebelariti. Franc je obiskoval salezijanski mladinski center na Radni, kjer so mlade učili krščansko vero, glasbo ter jih vzgajali v športnem duhu in poštenju. V godbi je igral klarinet. Leta 1934 je postal prvi član Čebelaricega društva Sevnica. Kar pol stoletja je bil član upravnega odbora, dve desetletji pa tudi društveni blagajnik. Tudi na jesen svojega 96 let trajajočega življenja je ohranil miselno svežino. Bil je živ leksikon, in to ne samo sevniske zgodovine. V zadnjih letih se je seznanil celo z internetom, to pa je med starostniki prava redkost. Bil je tehnično podkovan človek. Skozi njegove delovne roke je šlo veliko rabljenih in novih čevljev, poleg tega pa je obrti naučil številne generacije čevljarjev. V svoji bogati knjižnici je zapustil številne strokovne knjige in vezane izvede revije Slovenski čebelar vse od leta 1934. Za življenjsko delo na področju čebelarstva je bil imenovan za častnega člana društva, prejel pa je tudi odličji Antona Janše III. in II. stopnje. Ponosen je bil, ker je bila Slovenija gostiteljica svetovnega kongresa Apimondie, pa tudi da so Sevnico obiskali udeleženci kongresa iz ZDA, Velike Britanije, Mehike in Belgije. Še bolj je bil vesel, ko mu je v roke prišel izvod mehiškega čebelarice revije, v katerem so objavili njegov portret. Vedno je rad poudarjal, da mu je delo s čebelami in raziskovanje čebel bogatilo življenje, redno uživanje medu pa krepilo zdravje. Njegovo bogato čevljarsko in čebelarico tradicijo zdaj nadaljujeta sin Emil in vnuk Blaž.

Gospod, bodi mu milosten sodnik in bogat plačnik.

Ohranili ga bomo v lepem spominu, to pa je potrdila tudi velika množica prijateljev in čebelarjev, ki ga je s čebelarickimi prapori iz Posavja pospremila na njegovi zadnji poti.

Za Čebelarico društvo Sevnica
Viktor Kladnik

IVAN MIKLAČIČ
(1937–2006)

Sredi bujnega cvetenja v naravi in razvoja čebeljih družin nas je presenetila novica o smrti člana našega društva Ivana Miklavčiča.

Čebelariti je začel pred petindvajsetimi leti, saj je po napornem delu v rudniku živega srebra želel čim več prostega časa preživeti v naravi. To priložnost mu je ponudilo prav čebelarjenje, hkrati pa mu je pozneje kot upokojujencu tudi popestrilo življenje. Čebelaril je z 10 do 15 družinami, pri svojem delu pa je bil zelo natančen in skrben. Zanimalo so ga vse novosti v čebelarstvu, ki jih je uporabljal bodisi sam bodisi s prijateljem – pokojnim Milanom Filipičem, s katerim sta skupaj rešila marsikateri problem.

V prvih dneh maja smo se na idrijskem pokopališču od njega poslovili tudi čebelarji ter se mu zahvalili za vse, kar je storil v čebelarstvu.

ČD Idrija

FRANC SIMONIČ
(1926–2006)

Rodil se je v Oseku pri Sv. Trojici. Izhajal je iz viničarske družine, zato se je družina večkrat selila. Več let je delal in

služil pri kmetih ter opravljal kmečka dela. Po končani osnovni šoli je nekaj časa delal na kmetiji. Sprva je bil zaposlen kot delavec v tovarni, potem pa do upokojitve kot bolniški negovalec v Zavodu Hrastovec. Po poroki je z družino živel v skromni hišici v Vinički vasi. Bil je velik ljubitelj narave, zato je gojil številne drobne domače živali. Kaj hitro se je odločil tudi za čebele.

Čebelariti je začel z nekaj družinami leta 1950. Ker se je rad izobraževal in družil, se je leta 1966 včlanil v tedanjo Čebelarsko družino Gradišče-Lenart. Skoraj vsa leta je gospodaril s 15 čebeljimi družinami. Še lanske jesen je za prezimovanje pripravil 10 družin. Redno je obiskoval organizirana predavanja in srečanja, svoje znanje in dolgoletne izkušnje pa je rad posredoval vsakomur, ki je to želel. Dokler mu je zdravje to dopuščalo, je pomagal tudi pri vsaki organizirani akciji.

Za svoj prispevek k razvoju in ohranjanju čebelarstva je prejel odličje Antona Janše III. stopnje. Z njegovo smrtjo je Čebelarsko društvo Sv. Trojica-Lenart izgubilo dobrega člana in vzornega čebelarja. Člani društva smo se od njega poslovili s praporom konec januarja na poboškem pokopališču v Mariboru.

Ohranili ga bomo v lepem in trajnem spominu.

ČD Sv. Trojica - Lenart

Mali oglasi

NAJAMEM parcelo (manjši prostor) za postavitev čebelnjaka v okolici (do 10 km) Čebelarskega centra Slovenije, Brdo pri Lukovici, inf. 041 521 525.

PRODAM TAM 4500 za prevoz 60 čebeljih družin. Informacije 041 724831.

KUPIM knjigi Sodobno čebelarstvo I. in II. del iz leta 1958 inf. 031 222 453.

PRODAM 14 nenaseljenih AŽ-panjev in drugo čebelarsko opremo, tel. 041 220 542 ali 03 5861 531.

PRODAM čebelje družine na 9 in 10 AŽ-satju z AŽ-panji, inf. 03 541 50 25 (okolica Celja).

PRODAM petsto kilogramov cvetličnega in gozdnega medu, inf. 03 579 22 52.

PRODAM pet lepo ohranjenih 10S AŽ-panjev (panj je naseljen z dvema družinama) in 10 7S družin, ugodno, inf. 04 580 17 33.

PRODAM štiri prazne 9 in 10 S AŽ-panje in štirisatno pocinkano točilo na el. pogon ter pribor, inf. 02 87 83 235 zvečer od 20. ure naprej.

PRODAM več vrst medu: kostanj, lipa in regrat, inf. 041 176 163.

PRODAM pet naseljenih 10S AŽ-panjev, inf. 031 821 550 in 01 257 2124, 05 366 62 41.

PRODAM sadike okrasnih medovitih gmov in dreves inf. 041 929 562.

PRODAM ugodno nov odkrivalnik medenega satja na električni pogon za AŽ in LR satje, inf. 041 631 620.

PRODAM 20 novih AŽ 7 satarjev; cena za nakup vseh skupaj je 150.000 SIT. Informacije po 19. uri na tel. 07 49 87 836.

PRODAM hojev, smrekov cvetlični in lipov med ali kupim oz. zamenjam za kostanjevega, inf. 031 50 36 35.

KUPIM modele za izdelavo sveč in električno točilo inox 4- ali 6-satno, inf. 041 707 946.

PRODAM kostanjev, hojev in akacijev med, inf. 041 696 210.

PRODAM cvetlični in akacijev med, inf. 041 560 075.

APIS M & D, d. o. o.
MARKO DEBEVEC
 ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA
 tel.: (01) 755 12 82
 faks: (01) 755 73 52

**Odprto: ob delavnikih od 9.–12. in od 16.–18. ure,
 ob sobotah od 9.–12. ure**

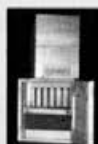
- POLNOVREDNE BELJAKOVINSKE POGAČE ZA KRMLJENJE ČEBEL •
- APNENOGL – NOSEMAGEL – STIMULANS – VAROGEL

NAROČENO BLAGO POŠLJEMO TUDI PO HITRI PAKETNI POŠTI.

- PO IZJEMNO NIZKI CENI VAM IZ VAŠEGA VOSKA IZDELAMO SATNICE – 180 SIT/KG • VOSEK STERILIZIRAMO PRI 125° C • VOSEK ODKUJEMO PO 800–900 SIT ZA KILOGRAM •

AŽ-panji 10-satni

PRAŠILČEK AŽ 5- in 7-satni

SATNIKI
 AŽ – vrsta, lepjen, zbit
 LR – standard LR 2/3

PREDELA VOSKA
 V SATNICE samo 180 SIT/kg

AŽ-trietalni panji

LR-standard
 in 2/3 LR-panji

Kvalitetne RSF-točila po
 ugodni ceni

KAKOVOSTNE
 BELJAKOVINSKE
 POGAČE V OBLIKI PASTE.
 IZDELANE SO PO POSEBNEM
 POSTOPKU IN SE NE
 STRDIJO.

KAKOVOSTNE
 ČEBELARSKE
 ROKAVICE IZ
 NAJBOLJŠEGA
 USNJA

PAJČOLANI PO
 UGODNIH
 CENAH

Novo!
 Akcijska cena –
 grelci za med
 39.990 SIT

PANJI SO IZDELANI NATANČNO IN
 KAKOVOSTNO.

UPORABLJAMO VODOODPORNE
 MATERIALE IN LEPILA.

PO UGODNI CENI LAHKO KUPITE
 SLADKOR, CENA ODVISNA OD KOLIČINE

ekokult
 d.o.o.

Kvasica 2, 8343 Dragatuš, Bela krajina
 tel.: 07 3566 914, faks: 07 3566 912
 mob.: 041 341 943
 www.ekokult.com
 e-pošta: info@ekokult.com

NOVO! Refraktometer

za merjenje vlage v medu zdaj dostopen tako velikim čebelarjem kot tudi ljubiteljem

Kakovost medu je v veliki meri povezana z vsebnostjo vode. Odslej boste delež vode lahko ugotovljali sami. Na prizmo kanete nekaj medu, pritisnete pokrovček ter pogledate proti svetlobi. Na skali med 12 in 27 % odčitane delež vode. Refraktometer je v kakovostnem ALU-ohišju s steklenimi lečami ter prizmo, ima ATC (samodejno prilagajanje temperature) in je v priročni torbici s pipeto. Garancija je eno leto. Za informacije ali naročilo smo na voljo bodisi po telefonu, faksu ali na našem spletnem naslovu.

Cena je 15.000 SIT/kos skupaj z DDV.

Refraktometer lahko dostavimo tudi po povzetju. Za večja naročila smo pripravili zanimive popuste.

Ugodno – kozarci za med

Firma

STENKO d.o.o.

Špruha 3 – TRZIN – ☎ (01) 562 17 22

DELOVNI ČAS:
 ponedeljek–petek:
 7.00 do 16.00
 sobota: 7.30 do 12.00

Čebelarjem ponujamo steklene kozarce po ugodnih cenah: kozarci 720 ml, pakirani po 10 kosov. (grlo Ø 82 mm) po 39,00 SIT, kozarci na paleti (1106 kosov) po 34,20 SIT, 370 ml (grlo Ø 66 mm) po 32,45 SIT, pokrovi zlato lakirani 82 mm po 18,31 SIT/kos in 66 mm po 15,20 SIT/kos.

IZDELOVANJE ČEBELJIH PANJEV

IDRIJSKA 10, 1360 VRHNIKA

TEL.: 01 755 13 17 – GSM: 041 420 200

- **AŽ-panji** (9s, 10s, 12s)
- **prašilčki** (5s, 7s)
- **lipovi satniki**
- **zaklade Debelak** (9s, 10s)
- **pitalniki Frančič**
- **distančni vložki**
- **vehe** za povezavo AŽ-panjev
- **trietalni AŽ** (10s)
- **AŽ-Kozinc 11 + 3**

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev. – Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogljičeni (cinkani). – Blago vam lahko pošljemo po bitri pošti.

Povpraševanje po satnicah iz lastnega čebeljega voska je veliko!

HÖDL

Predelava voska

- Ponujamo Vam možnost, da opazujete kuhanje Vaših starih satov in surovega voska. Ker je treba priti samo enkrat, prihranite čas in denar.
- Pričakujemo vašo predhodno najavo po telefonu +43(0)3475/2270.
- Vosek predelujemo s tehnološko najmodernejšo opremo.
- Segrevanje s paro in obsevanje z ultravijoličnimi žarki izključujeta možnost kakršne koli okužbe.
- Uporaba originalne tehnologije Grander omogoča, da Vaš vosek ostane popolnoma naraven.
- Najmanjša možna količina lastnega voska za predelavo v satnice je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov.
- Čas kuhanja je približno 3 ure pri 20 kg surovega voska in 4 ure pri 50 kg starih satov.
- Po naročilu izdelamo satnice kakršne koli debeline in velikosti.
- Predelava voska poteka vse leto.
- Storitve ponujamo po izjemno ugodni ceni.
- Stare sate in surov vosek je mogoče kadarkoli zamenjati za satnice.
- Ponujamo Vam tudi možnost, da plačate samo predelavo.

HÖDL

Informacije

**Wachsverarbeitung Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75
A-8493 Klösch – Steiermark, Austria**

Tel./faks: +43(0)3475/2270

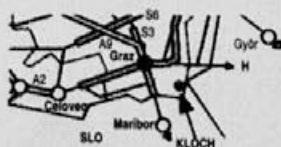
E-pošta: info@wachs-hoedl.at

Spletna stran: www.wachs-hoedl.at

Delovni čas: **ponedeljek-petek** 8.00–12.00, 13.00–18.00
sobota 8.00–12.00

Sporazumevamo se v nemškem jeziku.

Kako nas najdete:

Časopis Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898.

Izdaja ga Čebelarska zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Tel.: tajništvo (01) 729 61 00, uredništvo (01) 729 61 14 (Janez Mihelič, GSM: 040/209 004), faks (01) 729 61 32, Barbara Zajc 041/370 409, Anton Tomec (01) 729 61 02).

Elektronska pošta: tajnik Anton Tomec: anton.tomec@cebelarska-zveza-slo.si – pisarna Barbara Zajc: barbara.zajc@cebelarska-zveza-slo.si – urednik Janez Mihelič: cebelarska.zveza.slo@siol.net

Izdajateljski svet: predsednik Franc Šivic, univ. dipl. inž. gozd. – člani: Miro Cetina, univ. dipl. inž. gozd., Vlado Augustin, univ. dipl. inž. kem. tekst. teh., dr. Stanko Kapun, Vlado Pušnik, Janko Prebil

Uredniški odbor: Janez Mihelič, univ. dipl. biol., Vlado Augustin, univ. dipl. inž. kem. tekst. teh., Franc Gražar, dr. Aleš Gregorc,

Janez Gregori, prof. biol., dr. Janez Grad, Lidija Senič

Glavni in odgovorni urednik: Janez Mihelič, univ. dipl. biol., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Letna naročnina za leto 2005 za nečlane je 10.000 SIT. Posamezna številka stane 900 SIT za člane oz. 950 SIT za nečlane skupaj z 8 % DDV.

Članarina skupaj z naročnino za Slovenski čebelar je 8.500 SIT. Člani lahko objavijo en brezplačen oglas (20 besed) na leto, nadaljnja beseda je 60 SIT. Reklamni oglasi: cela barvna stran na ovitku 120.000 SIT, v sredini 72.000 SIT, pol strani 36.000 SIT, tretjina strani 24.000 SIT, četrt strani 16.800 SIT, pasica 4.000 SIT.

Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo je 10 %, za 6- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %.

Splošni oglasi po 60 SIT za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 40 besed. Cene so brez DDV.

Transakcijski račun ČZS: 18300-0013332037, matična številka ČZS: 5141729, davčna številka ČZS: 81079435, šifra dejavnosti: 91.120.

Za naročnike iz tujine – devizni račun: LJ BA SI 2X-900-27260-6274/0 – je letna naročnina 50 USD ali 42 EUR.

Priprava za tisk: Tiskarna Grafika Soča – Nova Gorica.

Oblikovanje naslovnice: Boštjan Debeljak, dipl. inž. arh.

Oddaja tekstov: članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Tisk: Grafika Soča, Nova Gorica.

Glasilo **Slovenski čebelar**, ki ga izdaja Čebelarska zveza Slovenije s sedežem na Brdu pri Lukovici 8, je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, pod zaporedno številko 585.

Pri financiranju izdajanja Slovenskega čebelarja sodeluje Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva.

Naslov spletne strani ČZS: www.cebelar-zveza-slo.si. Avtomatski odzivnik za paše: tel.: (01) 729 61 20.

NERI II 35 686 2006
za shranje

920063443, 10

COBISS

Logar

LOGAR TRADE d.o.o.

Mlakarjeva ulica 99 - OPC
(obratno poslovna cona)
4208 Šenčur

tel.: 04 25 19 410, faks: 04 25 19 415

e-pošta: info@logar-trade.si

internet: www.logar-trade.si

Delovni čas trgovine:

od ponedeljka do petka

od 9.00 do 12.00 in od 13.00 do 17.00.

Ob sobotah

od 9.00 do 12.00.

Izdelovalec in
prodajalec originalnih
slovenskih čebelarških
oblek - uniform

BUNNY d.o.o.,
3331 Nazarje

**Oktobra in
novembra smo
za čebelarje
pripravili
ugodno
ponudbo**

Cenjena naročila in informacije sprejemamo na telefon 041 611 361